ԺԶ· ՏԱՐԻ 3700 (Ն. Տ.) 27 ՅՈՒՆԻՍ 1896 15 ՅՈՒՆԻՍ 1896 15 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1314 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌وك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Յետեւեալ տան տպագրական մեքենաներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

Երկու շաբաթն անցաւ յորմէհետէ Ուսումնական Խորհուրդն ինք սահմանեց գաւառային ազքատ ուսանողներուն դասագիրք ու դպրոցական պիտոյք հայթայթելու հոգը, և այս նպատակով յանձնաժողով մը կազմեց որ պիտի շարունակէր անհատական ու լրագրական նախաձեռնութեամբ սկսուած այս կրթասիրական գործը։ Եւ սակայն մինչեւ այսօր գրենական նուիրատուութիւնները կը հաւաքուին ու անմիջական կարօտութիւն ունեցող վարժարաններուն կը հասցուին նոյն կերպով որով կը հաւաքուէին ու կը ղրկուէին յառաջ։ Դեռ երէկ ծանուցուեցաւ 783 կտոր դասագրքերու յանձնումը Սեբաստիոյ առաջնորդարանին համար, ինչպէս ասկից առաջ ղրկուած էին արդէն Եդեսիա, Կիւրին, Տիվրիկ, Բաբերդ և ուրիշ տեղեր։

Կը սպասէինք որ նորակազմ Յանձնաժողովն իր գործունէութեան առաջին նշանը տայ, ցանկը կազմելով և միջոցներ խորհելով որպէսզի աւելի առատ ըլլան նուիրատուութիւններն ու աւելի ընդարձակ սահմանի մը մէջ գոհացում տրուի ներկայացած պէտքերուն։ Ձեւակերպութեամբ որքան քիչ զբաղի ու գործնականը որչափ շատ փնտռէ՝ այնքան աւելի արդիւնաւոր պիտի ըլլայ այդ մարմին։ Եւ այս՝ անհրաժեշտ է ներկայ պարագային մէջ, կացութիւնը շատ յստակ է. ազքատ դպրոցներ դասագիրք կը խնդրեն, բաւական քանակութեամբ հաւաքուած է անոնցմէ ու մեծ մաս մը ղրկուած, առաքման ծախքի յատուկ գումար մը կը գտնուի պատրաստ, գրքերը մթերելու, դասաւորելու համար պահարանի սենեակ մը կայ, ամենքն ալ կրթասէր ազգայիններու կողմէ նուիրուած. ճամբուն կէսն առնուած է ուրեմն և Յանձնաժողովը երկար բարակ նախապատրաստութիւններով զբաղելու տաղտուկէն զերծ՝ նպաստաւոր պայմաններու առջեւ կը գտնուի, և պատճառ մը չունի դանդաղելու։

Այս հրապարակային հրաւէրը կ'ուղղենք իրեն, ոչ թէ փութկոտութենէ մղուած, այլ անոր համար որ պէտքին մեծութեանը ու ստիպողութեանը իրազեկ ենք՝ հեռաւոր անկիւններէ հասած նամակներէն որոնք կը նկարագրեն երկրին դպրոցականներուն արգահատելի վիճակը, առանց գրքի ու թղթի, և սակայն ուսումնասէր, մանկական բնազդով մը մղուելով փողոցէն՝ ուր կը թափառին, դէպ ի դպրոց՝ ուր չեն գիտեր ինչի վրայ դաս առնել։ Մնաց որ, եթէ նոյն իսկ ծանօթ չըլլար այս կացութիւն իր ամեն մանրամասնութիւններով, դարձեալ իրաւունք ունէինք Ուսումնական Խորհուրդին կողմէ կարգուած յանձնաժողովէն սպասելու արագ գործունէութիւն մը, այն համոզումով թէ հաւաքական կերպով կատարելի աշխատութիւն մը աւելի արդիւնաւոր կրնայ ըլլալ քան անհատական նախաձեռնութեամբ կատարուածը, բաւական է որ կամք ու եռանդ չի պակսին։ Անհատական նախաձեռնութեան վրայ խօսելու առթիւ, կարելի չէ մոռնալ անոր գեղեցիկ մէկ օրինակը զոր տուաւ, այս պարագային մէջ, Ս. Խաչ եկեղեցւոյն քարոզիչ Սրբազանը, որ 1320 ղր.ի հանգանակութեամբ մը միջոցաւ եկեղեցական գիրք ու սպաս հայթայթեց [illegible].—ինչպէս յառաջագոյն հաւաքած էր մեծաքանակ հանգանակութիւն,—աւելցած 211 ղր.ի հաւասար գումարը յատկացուց ազքատ ուսանողներուն դասագիրք գնելու, զոր կը շարունակէ։ Ամէն օրուան չի պիտի քաջենք ըսելու համար թէ ինչո՞ւ այս ինքնաբեր ու գովելի մտածումը չունեցան ուրիշ շատ մը քարոզիչներ, եպիսկոպոս կամ վարդապետ, մինչ անդին՝ ամենէն խոնարհ խաւերու մէջ՝ անհատներ, դպրոցական ու ընտանեկան յարկերու տակ՝ դասախօսներ, աշակերտներ ու աղջիկներ կը ջանային իրենց ալ քանի մը հատոր կամ համեստ գումար մը աւելցնել արդէն հաւաքուածներուն վրայ։ Փափուկ ու ինքնատիպ զգացումներ երեւան եկան այդ մրցումներուն մէջ, ու մինչեւ իսկ գրասենեակ «Յոյս» որ իր չորսամսական օգնի ծախքը խնայելով —և արհեստակիցները գիտեն թէ պզտիկ զոհողութիւն չէ այս,—գիրքերու փոխադրութեան ծախքին մասնակցեցաւ, թէեւ իր հետեւողները չունեցաւ։

Մէկ կողմէ, զանազան ձեռներու տակ արտայայտուող այս բարի տրամադրութիւնները տեսնելով ու միւս կողմէ գաւառային ազքատ դպրոցներու պէտքերուն վրայ լուրջ ուշադրութիւն դարձնելով, կը յուսանք թէ Յանձնաժողովը կը փութայ ու գործի կը սկսի այլ եւս։ Տ.

ԿԼԱՍԿՕՒ մէջ յունիս 15 ին սկսաւ յիսնամեակի հանդէսը մեծանուն բնագէտ ու ելեկտրագէտ լորտ Քելվինի, որ յիսուն տարիէ հետէ կը դասախօսէ նոյն քաղքի համալսարանին մէջ։ Նախորդ նախագահն է Լոնտոնի արքայական ընկերութեան և անդամ Ֆրանսայի Կաճառին գիտութեանց Ակադեմիին։ Հեռագրական բազմաթիւ ընկերութիւններէ, Հնդկաստանի փոխարքայէն հեռագիրներ ղրկուեցան նշանաւոր անգլիացիին։

Կլասկօյի համալսարանը հետեւեալ փորձ մը կատարեց. իր շնորհաւորութիւնները բրոֆէսորին հեռագրեց նոյն ուղիղ ճամբով, այսինքն, աշխարհի շրջանն ընել տուաւ անոնց. իր շնորհաւորագիրը չու կէտ հասաւ նորէն և լորտ Քելվինի յանձնուեցաւ՝ քաշուելէն եօթը վայրկեան ետքը. լորտ Քելվինի պատասխանը, որ նմանապէս աշխարհի շրջանն ըրաւ, չորս վայրկեանի մէջ կատարեց այս շրջանը։

ԱՆԳԼ. ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Մեզի գրեթէ անծանօթ՝ սակայն ապառաժի քանի մը կտորներու վրայ, զորս Մանշը կը զատէ Եւրոպայէն, մշուշներով պլուած ուրուականի մը հսկայ ցեղանկարով գրականութիւն մը կայ, ցուրտ իմաստասիրութեան մը չոր կմախքով, որ աւելի առատ պիտի ըլլար անշուշտ, եթէ Gulf streamի բարերար հոսանքը հարաւի երազուն ցնցումները չանցնէր մեծ մտածողներու կեանքին։ Տակաւին եղիսաբեթեան դարը հեռու չէ մեզմէ, որմէ առաջ Անգլիոյ Բարտերը ու Թրուպատուրները անասնային խմբերգեր մը ոչ շատ տարբեր երգեր կ'երգէին, յանկարծական բարձրացում մը կ'ընծայեն, Շեյքսփիր, Պէյքըն, որոնցմէ ետք յաջորդաբար մեծ մտքեր կուգան, վերելքի մը ճիգով համակ ու կը կազմակերպեն գրականութիւն մը, իր բնոյթին մէջ գերազանցապէս նոր և յատուկ, անբեւեռելի հրաշքներով ծով ու փոթորիկ։

Թէեւ շատեր փափաքած են «Դպրոցներու» վերածել անգլիական գրականութիւնը, սակայն որոշ ուղղութեան մը հանդիպած չեմ հոն, հանճարները այնչափ բարձր, ամենը իրենց ճիւղերուն մէջ, որ յաջորդներ չեն մտածած երբեք աւելի բարձրին յաւակնիլ։ Շեյքսփիր, Միլտոն, Շէլլի, Պըրնզ, Սքօթ, Պայրըն, Սփէնսըր, միեւնոյն ուժգնութիւնը ցոյց կուտան իրենց նիւթերուն մէջ, անոնք «դպրոց» ու «դար» չեն ճանչնար։

Եւ այս է գլխաւոր յատկանիշը որ կը զատէ անգլիական գրականութիւնը միւսներէն։

Շատ փոփոխուն գտած եմ ֆրանսականը, Քլասիք, Ռոմանթիք, Ռէալիստ դպրոցները իրարու յաջորդած են դարու մը մէջ, քանի որ վերը Շեյքսփիր միայն, իր գործերուն մէջ խտացուցած է բոլոր ատոնք, մէկ անձի մէջ Վոլթէր, Լամարթին, Հիւկօ, Զոլա։ Մի՛ խրտչիք վերջին անունէն, իր մէկ քանի թատերգութեանց մէջ Զոլայէն աւելի Զոլա է ան։

Այս անհերքելի տարբերութեան և անգլիական մտքին լայն ըմբռնումներուն պատճառը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ իր վաճառական ազգ մը և ամեն կլիմայի հետ շարունակ շփման մէջ ըլլալը։

* * *

Նայուածք մը նետելով անգլիացի գրողներու կեանքին՝ նմանութիւն մը կը գտնենք ամեն դարու մեծ մարդոց տարաբաղդութեան հետ։ Հոն ալ նոյնն է՝ կեանքի անորոշութիւն, սիրոյ յուսահատական անկայունութիւն, հանրային լքումի չարքերը ընկճած են մեծ խորհողներու կեանքերը, ու թէեւ այս դարուս քիչ մը աւելի բարեփոխեալ կը գտնենք գրագէտին վիճակը հոն, սակայն շատ ետ երթալու պէտք չունինք հանդիպելու անօթութենէ, լքումէ մեռած դէմքերու, որոնք ապագայ գրական անմահութեան լուսապսակը ունին հիմակ։ Շեյքսփիր դերասան մ'էր՝ կնոջը ծծերէն փախած, խեղճ մը. ու Պըրնզ, այրած և այրող այդ բանաստեղծը, Անգլիոյ Դուրեանը՝ վախճանը ունեցաւ մեր Դուրեանին։

Բացառիկ են քանի մը լորտ-գրագէտները, որ կեանքի ամեն դիւրութիւններ ունէին։

* * *

Շեյքսփիրէն սկսինք։ Իր գործը քանի մը տողերու մէջ խտացնելու անկարելիութիւնը պիտի չի փորձեմ։ Զի պարփակուիր անոր ինչ զգացած է մարդը ամբողջ և իրաւունք ունին շատեր իբր գերմարդկային էակ... ուրանալու անոր գոյութիւնը։ Սահմանափակ անհատ մ'է՞ ան։

Հէնրիներուն և Ռիչարտներուն մէջ բարի-Շեյքսփիրը կը գտնենք, վեհանձն ու ներողամիտ։ Քանի յառաջ երթանք՝ այնչափ առնելի կ'ըլլայ, Յուլիոս Կեսարին և Աթենացի Տիմոնին մէջ պարունակ բարեկամութեան կը հանդիպինք.—պատանիներն են սոսկալի Ժիւլիէթ ու Տեզտեմոնա, երկուքն ալ գեղեցիկ են, սիրող, հէ՞ք էակներ։ «Լիր»ին մէջ կինը կոյր իր ծայրայեղութիւններով, «Համլէթ»՝ գերագանցօրէն անձնուն այդ գործը, զոր ճանչողն կը յանդգնի անկատար կոչելու, ամենը կը պարփակէ իր մէջ, ճիւաղ-մարմէն սկսելով, մինչեւ խենթի կերպարանք առնող ճշմարտութիւնը։ Ամեն տեղ կնոջ կը հանդիպինք,—զանազան ձեւերու տակ։ Միակ տափակութիւնը անոր հակադրութիւնն է, բարիները վարձատրելու ու չարերը պատժելու, իրենց կեանքին մէջ իսկ, գուշէ անոր համար որ կեանքէն ետքի Բ.ն անտեսելի է իրեն համար։

* * *

Միլտոն, թէեւ ոչ Շեյքսփիր, սակայն իր ճիւղին մէջ—դիւցազներգութեան—ա՛ն ալ անդրանիկ էակ մը ըլլալ կը թուի, կը խօսի բաներու վրայ, զորս չենք տեսներ, չենք հասկնար և որոնց կը հաւատանք։ Կեանքի անուշութեանց մէջ չի գտնեց իր նայուածքը, 48 տարիներ լոյսը դիտելէն ետք, կուրցաւ, երկար, անվերջ գիշեր մը սկսաւ իր կեանքին։ Տկար, գողդոջ, երկու աղջիկներուն մէջտեղ նստած՝ կ'ունկնդրէր Եսային, եւ մարգարէին խուսափուկ և ահաւոր բառերուն տակ, անսպառ հրաշալի արեւուն լուծուիլը, ընդարձակ ապագայ ամայութեանց նոյնութիւնը կ'զգար հոգւոյն մէջ, ու կը գրէր։

Դրախտ Կորուսեալը, Լոյսին ուղղուած, գեղագոյն բողոք մ'էր. վարը տարտարոսին մէջ սատանան երջանիկ էր որ լափլփող բոցերը կրնար դիտել գոնէ, մինչ ինքը, որ Լոյսին յաղթանակը կ'երգէր, չէր տեսներ։ Զզջաց Միլտոն։ «Դրախտ Կորուսեալ»ով մարդը երանութեան վիճակէն անդունդին նետելէ ետք, «Դրախտ Վերագտեալ»ը գրեց, սակայն շատ անհամ գործ մը։ Առաջինը կարդացուելէ ետք, վերջինը կը կորսնցնէ իր նշանակութիւնը, և իր վերջին գործին մէջ Միլտոն [illegible] ցնորքներու մէջ կը փնտռէ մարդը, որ փառքերէն կը փախի։

* * *

Պէյքըն փիլիսոփայութիւնը իր արդի կազմակերպութեան կը վերածէ, փախնելով չորս-նակ խօսքերու գաղափարը ջնջելէ։ Ռիչարտ Բ. էն ետք Վոլթըր Սքօթ միջին դարու ասպետական կեանքը կ'երգէ իր Թալիսմանին, Իվանհօէին, Լճին Աղջկան մէջ, Պընեանի Ճամբորդութիւնը և Վէքֆիլտի Երեցը բարի գործեր են, այլ ոչ ամեն ճաշակի յարմար, Չայլտ Հարօլտ և իր ընկերները խաւրին մշուշին, Իտալիա ու Ելլադա կը բուրեն, Հըքսլէյ չի հաւատար ամեն բանի, Սբենսէր չի հասկցածին, այսպէս ամենը, որոնց ամբողջութիւնը անգլ. գրականութիւն կը կոչուին։

Թէ ինչ պիտի ըլլայ այդ գրականութեան ազդեցութիւնը մեր վրայ։ Մեր խըմորը զգացումով ու երազով շաղուած, եթէ արեւելքի զաւակներ, շատ բարի պիտի ըլլայ այդ գրական ազդեցութիւնը։ Մեր երեւակայութիւնները խռոված ծայրայեղօրէն տաք և զգայնոտ գրականութենէ մը, ֆրանսականէն, երբեք յանձն պիտի չառնեն որոճալ քննել և ճշմարիտ փիլիսոփայութեան հասնիլ։ Ան գրականութիւնը բան մը պիտի չաւելցնէ մեր վրայ կը վախնամ։ Աւելի ցուրտ պիտի գայ մեզի։

Իբր պատուհան մը, որ պատուածքի մը վրայ կը բացուի, կը դիտեմ։ Աչքս Սբէնսերի վրայ կը մտերմանայ։

Պանտորմա Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ՀՆԱԽՕՍԱԿԱՆ(*)

ՏՐՈՎԱԴԱՅԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ԴԻՐՔԸ

Հոմերոսի պատմութեան, Ստրաբոնի աշխարհագրական ծանօթագրութեանց և միեւնոյն ատեն յենլով աւանդութեան վըրայ, երեք հնութիւններ որ ամեն կէտերու մէջ համաձայն են, և իրենց փաստերը լեռնաբանական և գետաբանական գիտութեանց սկզբունքին համաձայնեցնելով նոյն իսկ անոնց վրայ, կը կարծեմ խնդրոյն լուծման հասած ըլլալ հետեւեալ կերպով։

Տրովադայի հիմնարկութենէն ի վեր Մէնտէրէսի (նախկին Սիմոյիս) բերած տղմին և աւազին գնահատութիւնը կը հաստատէ որ, Մէնտէրէսի հիմակուան հովիտը չէր կրնար ոչ մէկ կերպով գոյութիւն ունենալ Տրովադայի պատերազմին ատենը, միայն՝ բլուրներուն կոնին կից՝ շուրջ երկու հազար հեքթարի մակերես մը պէտք էր ջուրերուն վրայ դուրս գայ, և հաւանաբար հոն էր որ Յոյները և Տրովացիք պատերազմեցան [illegible]։

Այն օրինաց համեմատ որով մեր մոլորակին վրայ հոսող ջուրերը կը վարուին, խնդրոյ առարկայ եղող գետակը, Սիմոյիս, Իտէէք Ներքսօսի աջ մէկ բլրոց քով հովտակ շինած է, հետեւաբար այս գետակը, միայն իր աջ եզերաց վրայ բանակատեղի հաստատելու յատուկ տարածութիւն մը ունէր։

Դիրքերն այսպէս նիւթաբերով՝ կը հետեւի որ.

1. Իլիականի և Ոդիսականի մէջ յիշուած յարաբերեան յատակագիծն կը բացատրուին, Սիմոյիսի հնագոյն բնոյթը, զոր Հոմերոս կը նկարագրէ, կատաղի, պատերազմիկներուն յարձակողական և պաշտպանողական համար օգտակարապէս գործածուած բլուրներու կոնին մեծ հովիտը ստոյգ իրողութիւն մ'է և ոչ թէ բանաստեղծական առասպել մը։

2. Ստրաբոնի նաւով շրջանակի բլրոց պատմը, որ սուտ կարծուեցաւ, շատ ճիշդ է, ինչպէս նաեւ իր նկարագրութիւնը Տրովադայի ճշմարիտ տեղւոյն և յարակից մասանց վրայով՝ կատարելապէս ստոյգ են, այն բլուրները ուր կը տարածուին այսօր Օֆրինիում, Բալէօ-Գաստրօ, Ռէթէի աւերակները, կը ներկայացնեն Ռոյթէոնի հին և իրական սարաւանդը. Հիսարլըք-Զիլըւբի բլուրները կը ներկայացնեն Սիգէոնի նախին սարաւանդը. Փոշէկէ-Ալչըբէյի բլուրները կը ներկայացնեն Աքիլլէոնի երկիրը և այլն։ Ռոյթէոն, Սիգէոն, Աքիլլէոն կոչուած ծովափին ճիշդ դէմը կայ ուրիշ ծովեզերք մը, զոր Ստրաբոն Աքէոսի կ'անուանէ, Ինճէ-Մէզարի բլուրներուն տեղը, և այս ծովափը Թէնէտոսս կղզիէն կախում ունեցող եզերք մ'է, բայց այս կղզին չէր այն զոր այսօր այդ անուամբ կը ճանչնանք։

Հոմերոսի և Ստրաբոնի Թէնէտոսը ցամաքին մասը կը կազմէ այսօր, տարածութիւն էր 80 ստադ, (մէկ ստադը 180 մէթր է) և ցուցուած է Պէշիգա-Նէօհօր-Եէնիքէօյի բլուրներով։ Յոյն աշխարհագիրը երկու գլխաւորներուն վրայ կը խօսի, որոնք Փաւրինոս կը կոչուէին, և որուն կը հանդիպի Թէնէտոսէ ի Լէքթում ուղեգծը։ Եթէ Թէնէտոսի այժմեան կղզին վրայով է որ կը խօսի Ստրաբոն, պէտք է որ երկու Գալիոնները անհետացած ըլլան, քանի որ հիմակուան Թէնէտոսի և Պապա հրուանդանին միջեւ (հնոյն Լէքթումը) կղզիներ գոյութիւն չունին։

3. Հելլէնք իրենց բանակը դնելու համար, Սիմոյիսի և Սքամանտրի աջ ափանց վրայ միայն տրամադրելի տեղերը գտան, և Տրովադա քաղաքը ձախ եզերքը կը գտնուէր, ասոնք երեւան կուգան Հոմերոսի և Ստրաբոնի բնագիրներէն։ Տրովադան պէտք էր գտնուիլ Կէպրենիոյ մօտ լեռնային անկեան մը վերջին գագաթնային վրայ, որ Իտայէն (Գազ Տաղը) կը զատուէր։ Այս գագաթը կը պարունակէր Սիմոյիսի ձախ կողմի երկիրները, և աջ եզերքը կը վերաբերէր Սկէբսիսի գաւառին։ Լեռան այս շեղումը միայն կրնայ ըլլալ Գէրբէնիան Նեանդրիայէն զատող մասը, այն որ կը վերջանար Տրովայի դաշտին մէջ երկու բլուրներ կազմելով, զոր աւանդութիւնը մին միւսէն փոքր կը ներկայացնէ, մին ծովէն աւելի հեռու քան միւսը, ասոնցմէ մեծը կը կոչուի այսօր Գարա-Տաղ, իսկ փոքրը՝ Պալլի Տաղ։

Իբրեւ արդիւնք տեղւոյն վրայ եղած ուսումնասիրութեան մը, կրնանք ըսել թէ՝ այս վերջին բլրոյն վրայ էր որ կը բարձրանար անտարակոյս Պրիամոսի Իլիոնը, Հոմերոսի, Ստրաբոնի և Լըշըվալիէի ներկայացուցած Իլիոնը։ Հոն կը գտնուէր Պերկամայի յիշատակելի միջնաբերդը, որուն այս անունը կը նշանակէ Պելասգեան լեզուաւ առաջին ճիւղ, գլխաւոր հաստատուած, որովհետեւ Իլիոնը նկատուած էր իբրեւ առաջին և ամենակարեւոր ճիւղը Ասիացի Պելասգիանց ցեղին, ընդհանուր առմամբ կոչուած Տրովացիք. Տրոաս կամ Տրուասոս կը նշանակէ երեք կողեր, երեք ցեղեր, Դարդանեանք, Փռիւգացիք և Լիկիացիք։

Հետեւաբար, Շլիման չէր կրնար գտնել Հիսարլըքի բլրոյն վրայ, ո՛չ հին Իլիոնը ո՛չ Նոր Իլիոնը. այլ միմիայն այն ամրութիւններէն միայն աւերակները, որք հին Իլիոնէ յառաջանալով պաշտպանողական գիծ մը կը գրաւէին։

Այսպէս Տրովադայի ճշմարիտ տեղւոյն գտնուելուն պատիւը, ըստ ամենայն հաւանականութեան, կը վերաբերի Լըշըվալիէ Ֆրանսացի հնագէտին։

(*) Երկրորդ և վերջին մաս հնագէտ Էտուար-Շնայտէրի շահեկան բանախօսութեան զոր քաղուածօրէն մեզ ղրկած է Պ. Միհրան Անտոնեան (Տարտանիլէն)։

=)(98)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

Իր անձնաւորութեան այնքան անյագ էր, և խառնածին ա՛յնքան չարքեղէն ու անուշիկէն ունէր իր գրգռներուն մէջ։ Սակայն երբ խմբագրութիւնը կործանած ըլլար, փախնելով որ Մորոնվալի օրինակին չհետեւին, տնօրէնը միշտ [illegible], ամեն փոխառութիւններու կընդդիմանար միեւնոյն անանցանելի պատուարով. «բաժնետէրերու մասնախումբը բացարձակ կարգիլէ ինծի այդ բանը։»—Հոն անկիւն մըն էր բաժնետէրերու մասնախումբը, մասնախումբ առանց իր գլուխներուն, որ կը բաղկանար մէկ անդամէ, և որ զբաղած էր վրձինով մը և սինձի մեծ ամանով մը գօտիներ փակցնելու, ինչպէս որ Հանդէսը մէկ բաժանորդ ունէր, «Ազնիւ բարեկամը», մէկ բաժնետէր կար, Ճէքը՝ «Ազնիւ բարեկամին դրամով»։

Ոչ Ճէք և ոչ ուրիշ մէկը միտքէն չէր անցուներ. բայց ա՛մբողջան, ինք, գիտէր, և ինքը դէմ նեղութիւն մը, ամօթ մըն էր, մանաւանդ հանդէպ այդ կնոջ տղուն զոր կ'սկսէր սիրել ինչպէս որդին։

Ուր որ ետք գրասենեակի սպասեակը անկարող հաշուուեցաւ։

—Բանի մը չի ծառայեր մեզ. ոչ միայն չօգներ, հապա ամենուն արգելք կ'ըլլայ։

—Բայց, բարեկամս, հաւատա որ ձեռքէն եկածը կ'ընէ։

Շարլօթ ինքզինքն աւելի քաջասիրտ կը զգար զայն պաշտպանելու՝ այն մեծ երկիւղէն ի վեր զոր զգացած էր։

—Վերջապէս ի՞նչ կուզես։ Քեզի կ'ըսեմ որ կը նեղէ զիս։ Ի՞նչպէս բացատրեմ ասիկա։ Մեզ հետ իր միջավայրին մէջ չի գտնուիր։ Ոչ խօսիլ գիտէ, ոչ նստիլ։ Չե՞ս տեսներ ճաշի ատեն ի՛նչ կերպարանք ունի. արմունկները բացած, սեղանէն մէթր մը հեռու միշտ, ի՛նչպէս կը քնանայ իր պնակին մէջ... Եւ յետոյ այս խոշոր մանչը միշտ քովս ի վեր, [illegible], սիրելիս։ Ասկից զատ ցաւալի սովորութիւններ ունի։ Կը խմէ, կը խմէ կ'ըսեմ քեզ։ Գինետան հոտեր կը բերէ հոս մեզի։ Բանւոր է վերջապէս։

Շարլօթ ծռեց գլուխն ու լռեց։ Դիտած էր որ ան կը խմէր, բայց յանցանքը որո՞ւնն էր։ Անոնք չէ՞ին զայն անդունդը նետողը։

—Հիմակ, Շարլօթ, ես գաղափար մը ունիմ։ Քանի որ տակաւին շատ տկար է աշխատելու համար, եթէ իրօք ղրկենք որ կազդուրուի։ Ժամանակ մը գեղի մէջ պիտի անցունէ, մաքուր օդով և թեթեւ պիտի օգնէ մեզ փորձել տալու «մեծ հանգիստը» որ մեր վրայ թողած է տասնամեայ պայմանաժամով։ Քիչ մը ստակ պիտի ղրկենք իրեն, պէտք եղածը... Աղէկ պիտի ըլլայ իրեն համար։

Շարլօթ անոր վիզը ցատկեց երախտագիտական թափով մը։

—Օ՛հ, գիտեմ... նորէն ամենէն բարին դուն ես։

Եւ, անմիջապէս, որոշուեցաւ որ մայրը իր զաւակը Օլնէթ պիտի տանէր հաստատէր։

Հոն հասան աշնան այն գեղեցիկ, անուշ ու սակայն մէկ ատեն որ ամառ մը կը թուի իր հրաշալի ու ծանր ջերմութենէն հանգստացած, թեթեւցած։ Ոչ իսկ շունչ մը օդին մէջ, բայց թռչունի բազմաթիւ երգեր, ճարճատիւններ ինկած տերեւներուն մէջ, և հասունութեան, չոր խոտի, այրած ծախի, աղօր պտուղներու բոյր մը։ Անտառներու հովէն լուսաւորուած արահետներն ալ գեղին ծաղիկներով ցանցնուած, նուազ զօրաւոր զգալով աշնանը՝ նուազ ստուեր կուտային, և լայն, թաւշանման, կ'երկարէին դէպի բացատները։ Ճէք կը ճանչնար բոլոր այդ ճամբաները։ Ոտքն հոն դնելով, կը վերստանար իր մանկութեան մէկ քանի տարիները, երանելի, անմոռանալի, ուր հակառակ իր կեղծ վիճակին տխրութեանցը, զգացած էր իր էակին փթթիլը աղւոր, ազատ Բնութեան մէջ։ Մայրն ալ կարծես կը ճանչնար զայն, կը կանչէր, կ'ըմբոշխնէր։ Իր բոլոր յիշատակներովը ու իր բովանդակ տխրութեամբը զօրուած իր հոգւոյն մէջ, Ճէք կը լսէր կապուտ և անուշ ձայն մը. «Ինծի եկուր, խեղճ տղայ, եկուր իմ սրտիս վրայ որ յամր ու դանդաղ կը բաբախէ։ Պիտի պաշտպանեմ քեզ, պիտի խընամեմ։ Բալասան ունիմ ամեն վէրքերու համար, և այն որ զանոնք կը փնտռէ՝ արդէն բուժուած է...»

Շարլօթ կանուխ բաժնուեցաւ զաւկէն, և փոքր տանը բոլոր պատուհանները բացուած գաղջ օդին, թիթեռնապէս անմշակ պարտէզին բզզիւններուն, որ իր ծաղիկներն ու իր պտուղները կը խառնէր աշնանային վերփթթումին մէջ, փոքր տանը ուր Ճէք սենեակէ սենեակ կը պտըտէր քիչ մը ծռելով՝ ամեն անկիւններու մէջ փնտռելու համար իր անհետացած մանկութեան փշրանքները, առաջին անգամ ըլլալով և առանց ո և է հեղնութեան հաւնեցաւ շէնքի ճակտին արձանագրութեանը.

Փոքր տուն, մեծ հանգիստ։

ՎԵՐՋ ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍԻՆ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

Ա

ՍԵՍԻԼ

—Բայց անուանարկութիւն է ասիկա։ Իրաւունք ունիս զատ քաշելու այդ թշուառական Հիրշը։ Հինգ տարի այն համոզումով թողուլ զիս թէ մեր բարեկամս գող մըն էր... [illegible]... Յստակապէս մեր տունը եկած էր այս լուրն ինծի իմացնելու, կրնար նորէն գալ զայն հերքելու, քանի որ անմեղութիւնը հաստատուած, ճանչցուած էր և քեզ համար յայտ փաղաքշիչ, յայտ պերճախօս կերպով։ Տեսնեմ, սա թուղթը նորէն ցուցուր ինծի։

—Ահաւասիկ, պարոն Ռիվալ։

—Սքանչելի է։ Ակամայ սխալ մը ասկից աղէկ չի դարմանուիր։ Այդ տնօրէնը ազնիւ մարդ մըն է։ Ա՛հ, գոհ եմ։ Միշտ չարչարած էր զիս այն գաղափարը թէ աշակերտս սրիկայ մը եղած էր... Եւ մըտածէ որ եթէ դիպուածով Արչանպօներու տունը չտեսնայի քեզ, երկար ատեն այդ գաղափարը պիտի ունենայի։

Արդարեւ անտառապահին փոքր տան մէջ Պ. Ռիվալ վերստին գտած էր իր նախկին բարեկամը։

Տասն օրէ ի վեր Ճէք Օլնէթ կը բնակէր ու կ'ապրէր հայեցող պրահմանի մը պէս, բնութեան մեծ լռութեան մէջ թաղուած, շնչելով վերջին գեղեցիկ օրերը, պարարուելով անոնց գաղջ արեւներէն, տունէն դուրս ելլալով՝ միմիայն մխրճուելու համար անտառին կենդանի անդորրութեան մէջ։ Ծառերը իրենց հիւթը կուտային իրեն, հողն իր կորովը, և երբեմն, ցնցելով իր ճակատը՝ մտածումը արթնցնելու համար հոն, կը թուէր իրեն թէ քիչ մը կը կորսնցունէր իր հիւանդի ու վհատածի տգեղութիւնը նաեւ. խորին, մաքուր երկինքին տակ, որուն անջրպետները կը ցուցունէին հեռուանց աշնան անդորր ճառագայթներով։

Մարդկային միակ արարածները որոնց հետ յարաբերութիւն ունէր, Արչանպօներն էին, որոնցմէ այնքան լաւ յիշատակ մը պահած էր։ Կինը կը յիշեցնէր իր մայրը որուն երկար ատեն ծառայած էր, սիրալիր ու հաւատարիմ. մարդը, բարի հըսկան, լռիկ ու վայրի, [illegible] մը պէս թաղուած անտառին բուսականութեանը մէջ, իրեն կը յիշեցնէր հեշտագին ու կազդուրիչ պտոյտներու ամբողջ անցեալ մը։ Վերստին կ'ապրէր իր մանկութիւնը այդ երկու մենակեացներուն միջեւ։ Կինը կը գնէր իր հացը, ուտեստները, և յաճախ, երբ ծուլանար իր տունը դառնալու, անոնց կրակարանին մէջ եփել կուտար նախնական ճաշ մը։ Կը մնար հոն դրան առջեւ նստարանի մը վրայ, ծխափայտը քաշելով անտառապահին քով։ Այս մարդը բնաւ չէր հարցափորձեր զինք։ Մինակ երբ տեսնէր զայն, անոր բոցավառ աչքերը, այնքան նիհար իր երկայն հասակին մէջ, հայր Արչանպօ տխրօրէն կ'երերցնէր գլուխը այնպէս ինչպէս երբ նայէր ուտիճներով փորակուած այդ հաճարի անտառներուն։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ ՅՈՒՆԻՍ 15/27, 1896

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՏԻԿԻՆ ՔՐԻՒԳԸՐ

Ոսկեհանքերը Թրանսվալի վրայ ուշադրութիւն հրաւիրեցին. Թրանսվալի խնդիրները Նախագահ Պ. Քրիւկըրի անձն հետաքրքրական դարձուցին. Պ. Քրիւկըրի պարզութեան հետ խառն ճարտարութեան ապացոյցներն ալ կարեւոր անձնաւորութիւն մը կը հանդիսացնեն զՏիկին Քրիւկըր։

Անգլ. թղթակից մը այս մասին հետեւեալը կը գրէ Բրեդորիայէ, Թրանսվալի մայրաքաղաքէն.—

«Քանիցս պատեհութիւն ունեցայ տեսնելու դշխոյաքոյր Սաննա (*), և տանը ապրելու կերպը գիտեմ։ Միշտ սեւ կը հագնի, և իւր հագուստներուն ձեւը «աէքյամ» պիտի չի կրնար ըլլալ Լոնտոնի գերձակուհւոյ մը։ Տիկին Քրիւկըր հագուստի մասին համեստութիւն կը փնտռէ, վայելչութեան հետամուտ չէ։ Բայց թէեւ զգեստի մասին պարզասէր, իրեն յատուկ փառասիրութիւններ ալ ունի։ Օրինակի համար, բնաւ չուզեր այցելու մ'ընդունիլ մինչեւ որ «վրան գլուխը չո՛ւած չըլլայ»։ Այս կարեւոր արարողութիւն կը կատարուի յետ միջօրէի, երբ կը հագնի իւր լաւագոյն սեւ շրջազգեստը զարդարուն եզերքներով։ Առաջին կարգի տանտիկին մ'է։ Սողոմոնի նկարագրած ժրագլուխ կնոջ տիպարն է։ Արդէն ինքն ալ ջերմ ընթերցող մ'է Աստուածաշունչի, յորմէ քանի մը տպագրութիւններ կը գտնուին Քրիւկըր բնակարանին մէջ։ Բայց Տիկին Քրիւկըր համբաւաւոր է . . . իւր եփած սուրճին համար։ Ի Բրեդորիա Նախագահական պալատան մէջ հիւրերուն համար գլխաւոր մեծարանքն է համբաւեալ սուրճն, (որուն պատրաստութիւնը բոլորովին կը տարբերի մեր արեւելեան սուրճէն։ Մերինը տաք ջուրի մէջ եփած է, բայց իւր հիւթին մէկ մեծ մասը թողլով մրուրին մէջ, մինչ այս արեւմտեան սուրճ հուսցեալ ջուրի մէջ այնքան ուժգին պատրաստուած է որ խառնուէն բոլոր ոյժը ջուրին կուտայ, և այս գոլաւոր պատրաստութեան հետ գրեթէ միշտ կը խառնուի զուտ և թարմ կոգի, կամ խտացեալ կաթ։ Այս պայմանաց մէջ, թէ՛ սթափեցուցիչ, զրգռիչ և թէ սնուցիչ կազդուրիչ ըմպելի մ'է արեւմտեան սուրճը։)—Տիկին Քրիւկըր իրաւամբ կը պարծի թէ Բրեդորիայի մէջ ո՛չ մէկ տանտիկին իրմէ աւելի աղէկ սուրճ եփել գիտէ, և թէ տուփ մը խտացեալ կաթով ինք շատ աւելի գործ կը տեսնէ քան ուրիշ ո՛ և է տանտիկին, որովհետեւ չափն ու համն աղէկ գիտէ։

«Տիկին Քրիւկըր համոզուած է թէ իւր «մարդն» (այսպէս կ'անուանէ իւր այրն) աշխարհի առաջին քաղաքագէտն է. բայց ինք շատ չի հետաքրքրուիր քաղաքական գործերու. վըստահ է թէ իւր ծերուկ «մարդուն» իմաստութիւնը բաւական է առ այդ։ Ապահով եմ թէ Տիկին Քրիւկըր աղէկ մը չի գիտեր «ընտրական իրաւունքին» ինչ ըլլալը, կամ Եոհաննէսպուրկի «քաղաքացիներուն» յանձնախմբին պահանջումներու մանրամասնութիւնները։ Բայց առանց վայրկեան մը վարանելու իրեն ճշմարիտ և անվիճելի կ'ընդունի ինչ որ իւր «մարդն» իրեն ըսէ քաղաքական գործոց վերաբերմամբ։ Համոզուած է թէ իւր էրիկն ամենէն պարկեշտ, ուղղամիտ, քրիստոնեայ մարդն է Թրանսվալի մէջ և բովանդակ Հարաւային Ափրիկէի մէջ։ Իւր էրկան հետ խօսած ժամանակ, ինք անոր Oom կ'ըսէ միշտ (հօրեղբայր). ան ալ զինք Tanta կը կոչէ (հօրաքոյր)։ Երիկ կնիկ ի վաղուց անտի ամենէն երջանիկ զոյգն են Բրեդորիայի մէջ, ուր Պօէրաց մէջ երջանիկ զոյգերն անպակաս են, քանի որ կեանքերնին ու կեանքի ըմբռնումին յոյժ պարզ են, և առհասարակ երկսեռներուն մէջ քրիստոնէական պարզամտութիւնն ու բարեպաշտութիւնն յոյժ տարածուած են։ Մեզ Եւրոպացիներուս քիչ մը կոշտ կ'երեւին, բայց ճշմարտութեան պարտաւորութիւն մ'է խոստովանիլ թէ անոնք ալ մեզ չափազանց նրբացած կը նկատեն, և շատ փափաքող չեն իրենցին եւրոպական կարգ ու սարքի և արեւմտեան կենցաղի ամեն փափկութիւններն ու նորաձեւութիւնները։ Տիկին Քրիւկըր մէկ հոգ միայն ունի. այսինքն՝ թէ իւր «մարդը» չափէն աւելի կը զբաղի պետական գործերով, գիշերները մանաւանդ, ու կէս գիշերէն յետոյ ալ տակաւին կանթեղը կը վառի իւր աշխատութեան սենեկին մէջ։ Տիկին Քրիւկըր, որ վերջին ծայր խնայասէր տանտիկին մ'է, աւելորդ է ըսել թէ ո՛չ այնքան ժամին կը խնայէ որքան իւր ծերուկին առողջութեան, և եթէ կ'ատէ զՏոքթ. Ճէյմսըն, գլխաւորապէս այն պատճառաւ է որ Թրանսվալ արշաւելու ձախող խորհուրդն ունենալով այս աստիճան անքնութիւն պատճառեց պատուական Նախագահին։»

(*)—Ծանօթ է թէ Պ. Քրիւկըրի ժողովրդական անունն է «Հօրեղբայր Բօլ»։ Այս պատճառաւ իւր կնոջ ալ «Հօրաքոյր» կ'ըսեն Թրանսվալի մէջ։ Երկուքն ալ ծեր են, մին 70ը միւսը 60ն անցուցած։

Քաղաքական կացութիւն

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԲԵՐԼԻՆ

Սկսեալ կայսրէն, գերման պաշտօնական դասակարգն ու մեծամեծ գործի մարդիկը, գործարանատէրք ու ճարտարագէտք, քանի օրէ ի վեր կ'աշխատին տպաւորել Չինաստանի ծերունի բայց ուշիմ և ճարպիկ Վարչապետին մտքին մէջ թէ Գերմանիա ո՛րքան հզօր Տէրութիւն մ'է։ Կայսրն ինք անձամբ հրամանատարութիւնը վարելով զօրահանդէս կատարել տուաւ «դպրոցական վաշտին», և յաւարտ սոյն փայլուն արարողութեան, Լի-Հունկ-Ջանկ, լի սքանչացմամբ, բացագանչեց. «Ա՜խ, թէ որ այսպիսի տասն վաշտ ունենայի, մէկ հարուածով կը փճացնէի Ճաբոնցիները։» —Այրած սրտին չոր մխիթարանք, բաւ պիտի ըլլայ նաւակարգ ճաբոնցի մարաջախտին, որ այս օրերս ան ալ Գերմանիայէն անցաւ, կայսեր հետ տեսնուեցաւ, մեծարուեցաւ, բայց երկար չկեցաւ, ի դարձին Մոսկուայէ։

Կայսրն ու Կայսրուհին շնորհակալ եղան Լի-Հունկ-Ջանկի՝ Պերլին գալուն պէս ի Բոցտամ Վիլհէլմ Ա. կայսեր գերեզմանին վրայ պսակ դնելուն համար։ Չինացին պատասխանեց թէ իւր սրտին ձայնին հետեւած էր, զի շատոնց կը յարգէր ծերունազարդ կայսեր պատկառելի անձնաւորութիւնը։

Չինացին Լէօվէի զինագործարանը տարին, ուր Մաքսիմի նոր թնդանօթներուն 20 երկվայրկենի մէջ 200 անգամ պարպուիլն ապշութեամբ տեսաւ։ Շատ մը հարցումներ ըրաւ։ Իրեն նուիրեցին Պ. Պերթոլտի հնարած նոր զէնքը, տեսակ մը րեվոլվեր որ մի քանի երկվայրկենի մէջ կը վերածուի կարճ հրացանի (carabine), բազմագնտակ և խոշոր գնտակներ անհնարին արագութեամբ արձակելով և շատ հեռի զարնելով քան ո՛ և է ատրճանակ։ «Ինչ աղուոր զէնք՝ մարդկութեան փճացման համար», ըսաւ փիլիսոփայօրէն Քոնֆուչիոսի աշակերտը։ Գիշերն անցուց Պ. Լէօվէի տունն, որ իւր զէնքերէն մեծաքանակ գնել տալու համար Չինաստանի՝ շատ լեզու թափած և շատ ծախքերու տակ մտած պէտք է ըլլայ այն գիշերը։

Ֆրանքֆորդ գնաց, ուր արքայական պատիւներով ընդունեցին զինք։ Հոն Լիպերդ գնդապետ փութաց իւր գնդին զօրահանդէս մը կատարել տալ, զոր մեծ ճարտարութեամբ վարեց, և կ'ըսուի թէ այս կերպիւ հաստատեց թէ ո՛րքան արժանի է չինական բանակին վերակազմիչն ըլլալու։

Վարչապետ Հօենլօե իշխան և արտաքին գործոց նախարար Պ. ֆոն Մարշալ եւս քանի քանի անգամ առանձին խորհրդակցութիւններ ունեցան Լի-Հունկ-Ջանկի հետ, զոր հարկաւ համոզեցին թէ Գերմանիոյ բարեկամութիւնն ու պաշտպանութիւնն ո՛րքան կարեւոր են Չինաստանի։ Միեւնոյն ժամանակ, Չինաստանի հողերուն յուսահատեցուցիչ ընդարձակութիւնն և լայնածաւալ տափակութիւնը ցուցնելով Բիբերքլի քարտէսներուն օգնութեամբ, հասկցուցին անշուշտ թէ այնքան մեծամեծ տարածութիւններու ամբողջն համար իրական կորուստ մը չըլլար կտոր մը հող ալ Գերմանիոյ թողուլ՝ ածուխի մթերանոց ըլլալու համար, որպէս զի գերման նաւեր ծովուն մէջտեղը չի մնան՝ ածուխ չունենալուն համար։ Այսքան անմեղ առաջարկութեան մը բնականաբար Լի-Հունկ-Ջանկ չէ բաւ չի կրնար ըլլալ, և հետեւաբար, երեկի սուրհանդակաւ առնուած թերթերն ստոյգ կը համարին թէ հիմա խորհրդաւոր սակարկութիւններ կ'ըլլան ընդ մէջ չինացի փոխարքային ու գերման նախարարին արտաքին գործոց։

Լի-Հունկ-Ջանկի ցոյց տուին նաեւ Վուլքան կոչուած գերման նաւային գործարանն, որ արդէն քանի մը զրահաւոր շինած էր Չինու համար, (աւելի շիտակ կ'ըլլար ըսել Ճաբոնի համար, որոյ ձեռքն են հիմա մեծ մասամբ,) և Լի-Հունկ-Ջանկ այս օրերս իսկ երեք նոր զրահաւոր ապսպրած է նոյն գործարանին։ Հիմա Վուլքան գործարանը կը շինէ աշխարհի վրայ դեռ նմանը չտեսնուած խոշորութեամբ շոգենաւ մը կրկին պտուտակով, 625 ոտք երկայնքով և 20,000 թոնօ տարողութեամբ, որ 28,000 ձիու ոյժ պիտի ունենայ և 23 հանգոյց կամ 27 մղոն արագութիւն։ Ուրիշ երկու շոգենաւ ալ կը շինուին հոն, 525ական ոտք երկայնքով, կրկին պտուտակով, երեքն ալ ի հաշիւ Հիւսիսային Գերմանական Լոյտին, որ հզօր մրցում մը կ'ուզէ ընել անգլ. անդրովկիանեան ընկերութեանց դէմ։ (Բայց 20,000 թոնօնոց շոգենաւ մը լեցնելու չափ բեռ գտնելու համար վաճառականութիւնը կարծուածէն աւելի բանուկ պէտք է ըլլայ ընդ մէջ Եւրոպիոյ և Ամերիկայի։ Աւելորդ է ըսել թէ մեր ջուրերուն մէջ տարբին մէկ մը դժուար պիտի լենար այնպիսի ահագին դանդուած մը, որ մեզ կը յիշեցնէ վատաբախտիկ Great Eastern։)

Փոխարքան պարծեցաւ Վուլքանի գործարաններուն մէջ տեսածներուն վրայ, բայց չար սատանան անանկ բերաւ որ մէկ օր առաջ Շդէդինի դատարանը Պրանտէնպուրկ գերման զրահաւորին մէջ պատահած պայթման առթիւ իւր վճիռը տալով, յայտարարած էր թէ Վուլքան գործարանն, ուր շինուած էր այս զրահաւոր, ունի ծանր թերութիւններ, որոց բարձման համար գերման նաւային պաշտօնարանն հոգ պէտք է տանի խիստ պայմաններ դնելով։

ՍՊԱՆԻԱՑԻՔ, Ամերիկացիներուն հակակրութեան ու մինչեւ իսկ թշնամութեան առարկայ եղած, Ֆրանսասիրութեան մեծամեծ ցոյցեր կ'ընեն, յուսալով որ Ֆրանսա կը յաջողի նաեւ Մ. Նահանգաց կառքին առջեւ քար դնել և Քուպայի վրայ սպանիական իշխանութիւնը պահպանելու օգնել։ Ֆրանսական նաւախումբ մը Փեռոլ հասնելուն առթիւ, ժողովուրդն և իշխանութիւնք համակրալից ցոյցեր ըրին։ «Կեցցէ Ֆրանքօ-սպանիական զինակցութիւն» աղաղակներով ողջունեցան ֆրանսացի սպայք։ Ամեն երեսփոխանք և ծերակուտականք Մատրիտի մէջ մասնաւոր մեծարանօք պիտի ընդունին եղբ Ֆրանսացիները։

ԼՈՒԻ ՖԻԼԻՓ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ երկրորդ որդին Նըմուրի դուքը մեռաւ։ 1814 հոկտ.ին ծնած էր։

ՖԵՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆ յուլիս ամսուն պիտի այցելէ Ռումանիոյ Կարոլ թագաւորին Սինայիայի ամարանոցին մէջ։

ԻՐԱՒԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ. Նիւ Եօրք Հէրըլտ հետեւեալ հեռագիրն առած է Ուաշինկթընէ.

«Նախագահ Քլիվլէնտ Մեծն Բրիտանիոյ հետ կը բանակցի իրաւարարութեան ընդհանուր դաշնագրոյ մը կնքման համար, յուսալ բովանդակի Վէնէզուէլայի սահմանագլուխ վէճն ալ։ Բայց անգլ. կառավարութիւնը չուզեր Վէնէզուէլայի խնդիրն այս դաշնագրին մէջ դնել։»

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻ շնորհակալութիւն յայտնեց ֆրանսական կառավարութեան՝ Տրըմընտ Քասըլի նաւաբեկութենէն ազատուած երեք հոգիներու տրուած խնամքին համար և գիւղին գտնուած նաւաբեկեալներուն յուղարկաւորութեան և թաղման առթիւ ցուցուած համակրութեան և հիւրասիրութեան համար։ Ֆրանսացի եկեղեցական մը եղբայրական սիրով խօսեցաւ արկածեալներուն վրայ, և կաթոլիկ եկեղեցւոյն մէջ յուղարկաւորութեան պաշտամունքին ներկայ ֆրանսացի ժողովուրդն ամենայն յարգանօք և երկիւղածութեամբ մասնակցեցաւ, և ֆրանսական իշխանութիւնք կարելին ըրին կորածներուն մարմինները գտնելու ու անոնց գոյքերն ամփոփելու և պահպանելու համար։

ԱՐԹՕՆ կը դատուի չորս միլիոն ֆր. կորզելուն համար քիմիական բաղադրութեանց Ընկերութենէն, և ո՛չ թէ Բանամայի գործին համար։

ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ ՎԱՅԵԼՉՆԵՐԸ

Էտինպուրկի ոգելից ըմպելեաց գործարանատէր Պ. Անտրիու Ըշըր հարիւր հազար անգլ. ոսկի նուիրեց Քաղաքային ժողովարանի մը շինութեան համար (Town-Hall)։ Էտինպուրկ բարեգործական, քաղաքական և թատերական մեծ գումարումներու համար պէտք եղած ընդարձակութեամբ քաղաքային ժողովարան մը չունէր մինչեւ հիմա, և մի քանի տարի առաջ Պ. Մաք Իւան ժողովարան մը կառուցանելով և նուիրելով Էտինպըրկի Համալսարանին, պայման դրած էր որ նաեւ քաղաքային գումարումներու համար գործածուի։ Այս երկու բարերարներ ալ ոգելից ըմպելիքի գործ բռնողներ են, որք իրենց ազգակիցները գինովցնելով գործած մեղքերնին այս կերպիւ քաւել կը յուսան։ Պ. Մաք Իւան գարեջուրի յաջող գործարան մը կը բանեցնէ, և Պ. Ըշըր պետն է համանուն ընկերութեան որ ոգելից ըմպելեաց զտարան մը կը բանեցնէ։ Պ. Ըշըր մօտերս ի Սէնդ Աստըր եկեղեցի մը կառուցած և պէտք եղածին չափ եկամուտ կապած էր, ի յիշատակ իւր միակ որդւոյն որ քանի մը տարի առաջ մեռաւ։ 100,000 ոսկի նուիրելով քաղաքային ժողովարանին կառուցման համար, քաղաքային խորհրդոյն թողուց ընտրել տեղն ու պատրաստել տալ յատակագծերն, ինչպէս որ փափաքին քաղաքացիներն։ Ինք միայն դրամը կը նուիրէ։ Շէնքին ոճին և ձեւին չի խառնուիր։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 26 Յունիս.—Արծաթի կուսակիցք, ի Գոլորատօ համաժողով կազմած, Հանրապետութեան Նախագահութեան ընտրելի ներկայացուցին զՊ. Թէլըր, որ արծաթի ազատ դրամահատութեան պաշտպաններէն է։

ՎԻԵՆՆԱ.—Ցարն ու Ցարուհին Շէօնպրունի կայսերական պալատը պիտի բնակին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Քարաքասէ կը հեռագրուի թէ անգլ. գործակալ Հարիսոնի հետ բռնուած 19 Անգլիացիք Վէնէզուէլայի իշխանութեանց կողմէ բանտարկուած են Գուեհոնիի բանտին մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Լի-Հունկ-Ջանկ Պիսմարք իշխանին այցելեց և շատ սիրալիր խօսակցութիւն մ'ունեցաւ անոր հետ։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս արդէն ծանուցուեցաւ, Ս. Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Երէցեան վաղն առաւօտ Պատարագ պիտի մատուցանէ Էէնի-Գիւղի եկեղեցւոյն մէջ որուն տօնախմբութիւնն է և հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի մատուցուի ի յիշատակ նոյն եկեղեցւոյ հիմնադիր Նէվրուզեան Յարութիւն Ամիրայի ու նոյն տոհմին համայն ննջեցելոց։

Յառաջիկայ կիրակէ Ս. Եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ հանդիսապետէ Ս. Պատարագ մատուցանել Ղալաթիոյ քարոզիչ Արժ. Տ. Եղիկ Ծ. Վ. Գույումճեան, որ միանգամայն քարոզ խօսելով պիտի մխիթարէ ժողովուրդն հոգեւորապէս։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Պօյաճը գիւղի
Վ. Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Ա. ԳԱՐԱՄԱՃԵԱՆ Դ. ՆԵՇՏԵՐՃԵԱՆ
Պօյաճը գիւղ

Օր. Զ. Գ. Պաղտատլեանէ ստացանք մէկ մէճիտ երեք նորածիններու բնակարանի վարձքին ի նպաստ, Յունիսի ամսաթաժին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Գումգաբուի չորս միացեալ Թաղերու Ազգասէր Ընկերութեան Տնօրէն Խորհուրդը կը փութայ յայտնել իւր շնորհակալիքը առ իւր յատուկ վեհագործ Մեծ. Խաչիկ էֆէնտի Փէնճեան, որ մարդասիրաբար Զալիֆէրիայի թարմ և ամենաընտիր ծաղկի պատուաստ ընկերութեանս տրամադրութեան տակ դրած է, ուստի Խորհուրդս հրաւէր կը կարդայ թաղիս պատուաստի պէտք զգացող ազգայնոց իրենց մանուկները պատուաստել տալու համար դիմել ի խորհրդարան ընկերութեանս ամեն ուրբաթ ժամը 2.5 մեր յատուկ բժշկի ձրիաբար կատարել տալու համար պատուաստի սոյն գործողութիւնն, որ պիտի տեւէ ներկայ ամսոյ 14էն մինչեւ յուլիսի վերջ։

Ի Դիմաց Տնօրէն Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Թ. ՊԷՕԼԵԱՆ Ա. ԲԺ. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ
1896 Յունիս 14
Գումգաբու

Ի ՆՊԱՍՏ
ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԱՂՔԱՏ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ

Թրքերէնի ծանօթ գիտակ Մ. Տէտէեան էֆէնտի իւրորդ անգամ ըլլալով նուիրեց իւր հեղինակած Մուալլիմ Սըպեան անուն թրքերէն գեղագրութեան տետրակներէն 45 օրինակ, ձեռամբ Ց. Գ. Փոլադչեանի։

Տիարք Արշակ Արզումանեան 11 կտոր, Կարապետ Գրիգորեան 2 կտոր, և լրագրավաճառ Տիգրան Փափազեան 16 կտոր գործածուած գրքեր նուիրեցին, ինչպէս նաեւ 16 կտոր գործածուած դասագիրք՝ Օրթագիւղի Թարգմանչաց վարժարանի ուսուցիչներէն Աբրահամ էֆ. Հայրիկեան։

⁂

Սխալմամբ գրուած գրքերու երեկի ցուցակին մէջ «4 բառագիրք հայ. Գոթաամճեան» ըսուած է սխալմամբ, փոխանակ 1 հատի։

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԼՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Երրորդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր, հետեւեալ բովանդակութեամբ և Արմաշու Դպրեվանուց Միաբանութեան խմբագրութեամբ.

Թուղթ օրհնութեան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր
Ս. Սահակ և Ս. Մեսրոպ Ե. Վ. Դ.
Քրիստոնէութեան քաղաքակրթութիւնը ԲԱԲԳԷՆ Վ.
Նշան խնդրել Յիսուսէն ԽՈՍՐՈՎ Վ.
Կանոնք Եկեղեցւոյ ՄԱՇՏՈՑ Վ.
Խաղաղութիւնը փոթորկին մէջ ՄՈՒՇԵՂ Վ.
Բաղ ստեր ԹԻՆ
Ազգային և Քաղաքական լուրեր

Գին 40 փարա

Ներքին լուրեր

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին նոյն մզկիթը գնաց և հոն ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին աւստրիական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, հոլանտական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, պարսկական նուիրակ Տ. Պօնէթի, սերպիական դեսպանատան գործակատարը, առաջին թարգման Պ. Թէրթեան ու քրոջորդին՝ Օր. Բարթոլեան, ֆրանսական դեսպանատան երկրորդ քարտուղարը, Աթէնքի պապական նուիրակ Տ. Տէլաննէյի ու վեց կղերականներ, Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի թղթակից Պ. Հէյրեկ, շուէտական դեսպանատան գործակատարն ու առաջին թարգմանը, Պէրլինէր Թակէպլադի թղթակից Պ. Շմէրնէ, գերմանական դեսպանատան պահականաւուն հրամանատարն և ուխտաւոր չափ սաւարդի դրօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութիւնն որոշեց որ օսմանեան ծովեզերեայ քաղաքները ղրկուած նամակներու գինը քսան փարա զեղչուի և իր այդ որոշումը Բ. Դրան մատուցանելով հրահանգ խնդրեց։

Վերատեսչութիւնը նկատելով որ յանձնարարեալ նամակները երեք տեղէ կնքելու գործողութիւնը դժուարութեանց տեղի կուտայ, որոշեց այլ եւս չգործադրել այդ կանոնը։ Այդ որոշումն ալ մատուցուեցաւ Բ. Դրան։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի զինուորական ճիւղէն այս տարի տասնըհինգ ուսանողներ Տօքթորութեան վկայական ստացան՝ հաճոյապատիւ աստիճանով։ Անոնց մէջ կան երկու Հայեր՝ Բենիամին էֆէնտի Նազլըճեան և Անդրէաս էֆէնտի Գրիգորեան։

ՆԱՄԸԳ ՊԷՅ, Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նորընտիր կուսակալը, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Մասուսէի Բարըս շոգենաւով։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ նորընտիր դեսպան Պ. Թրիանթաֆիլօ Ճուվարա երէկ առտու Բէօյիւքտէրէէն մայրաքաղաք եկաւ Բօսֆոր շոգենաւով։ Դեսպանատան պաշտօնեայք և ռումանական գաղթականութեան երեւելիք շոգենաւ երթալով բարի գալուստ մաղթեցին դեսպանին։

Եպարքոսական թարգման Խայրէտտին պէյ ու Արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Միքդէյ էֆէնտի դեսպանատուն երթալով բարի գալուստ մաղթեցին Պ. Ճուվարայի։

Դեսպանն այսօր իր յանձնարարագրոյ պատճէնը պիտի յանձնէ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին։

ՀԱՆՐԺԱՅԻՆ Պարտուց վարչութիւնը Անատոլուի երկաթուղեաց ընկերութեան յանձնեց 35,100 օսմ. ոսկի, որ Իզմիթ-Էնկիւրիի երկաթուղւոյ գծին երաշխաւորութեան գումարին 1895 տարւոյ մասնավճարն է։

ՄԵԿՆՈՒՄ.—Անգլիական դեսպանատան զինուորական կցորդ Չէմպըռլըյն գնդապետը առջի օրը մէկ ամսուան արձակուրդով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս Մեսաժըրի Մէրտոն շոգենաւով։

Նոյն շոգենաւով մեկնեցաւ նաեւ ֆրանսական դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Ռ. Թաւէ ու կինը։

—Իտալիոյ պարսկական հիւպատոս Ջիւյֆիրոզ պէյ, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, առջի օրն իր պաշտօնատեղին գնաց։

—Գերմանական դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Կիդ երէկ իր կնոջը հետ Գերմանիա ուղեւորեցաւ երեք ամսուան արձակուրդով։

ԿՆՂՄԱՑԿ.—Հայտար Փաշայի մէջ կիզամալ հիւանդութիւն ելած է, ուսկից շատ մը տղաքներ վարակուած են։ Թաղապետական բժիշկները չինագեղ կը գործածեն այդ ախտին դէմ։

ՔՈԼԵՐԱ.—Աղեքսանդրիոյ մէջ չորեքշաբթի օրը քոլերայէ 3 դէպքեր ու 2 մահեր պատահեցան։ Տամիէթի մէջ 7 դէպք 5 մահ։ Ուրիշ տեղերու մէջ 133 դէպք ու 104 մահ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդն ընդունեց Անատոլուի երկաթուղեաց ընկերութեան ծրագիրն, որով առաջարկած էր Ատափազարի կայարանէն մինչեւ քաղաքը գիծ մը շինել։ Տեղեկագիրը մատուցուեցաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին, որ պիտի յանձնէ զայն Նախարարաց Խորհրդին։

ՀԻԼՄԻ ՊԷՅ, Պոլսոյ ոստիկանաց Տնօրէնը, երէկ Եալօվայէն մայրաքաղաքս եկաւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Շուրայի Գավանինի ժողովոյ փոխ-նախագահ Հասան Հիլմի փաշա մեռեր է 80 տարեկան։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ հրամանատար Հաճի Իզզէթ փաշա շրջակայ գաւառներուն մէջ քննական պտոյտ մը կատարելէ յետոյ իր պաշտօնատեղին վերադարձեր է։

ԱԿՆԱՅ մէջ ծխախոտի Ռէժիին գրասենեակին այրեր և միայն դրամարկղն ազատուեր է։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄ.—Երէկ ծանուցուեցաւ թէ հրաման տրուած է փութացնելու այն տասնըմէկ շրջուն մարտանաւերու շինութիւնն, որք կը կատարուին Թէրսանէի ու Իզմիթի նաւարանին մէջ։

Թէրսանէի մէջ այժմ կը շինուին [illegible] ու [illegible] մարտանաւերն ինչպէս նաեւ մեծ ու փոքր վեց նաւեր։ [illegible], [illegible] ու Սահիր շոգենաւերու նորոգութիւնն աւարտեցաւ և այժմ կը ներկուին։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ երկաթուղւոյ ընկերութիւնը տեղեկագրեց Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան թէ կառափողոց գիծէ ելնելու պատճառներուն վրայ քննութիւն կատարելով, հաստատուած է որ այդ պարագան առաջ կուգայ գծին թրավէրներու մեծ մասին փտած և վայրաշարժներն ալ գծերուն անհամապատասխան վիճակի մէջ ըլլալէն։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ բարձրագոյն վարժարանի բարձրագոյն դասարանին աշակերտաց ընդհանուր քննութիւնք այսօր կ'սկսին։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԻ օսմանեան դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Րէշատ պէյ արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը հրահանգ ուղղելով ամեն կողմ ծանոյց թէ բանտերու մէջ երբ բանտարկեալ մը հիւանդանայ, պէտք է զայն ուշադրութեամբ քննեն թէ՛ բանտին բժիշկն և թէ դուրսէն բժիշկ մը՝ ի ներկայութեան դատարանի անդամոց։ Եթէ այդ հիւանդներէն մեռնողներ ըլլան, նոյն բժիշկները տեղեկագիր մը պատրաստեն անոնց մահուանը պատճառին վրայ և այդ տեղեկագիր կնքուելով պահուի։

ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ առաջին շրջանակը ամեն երեք ամիս Քաղաքապետութեան կը տեղեկագրէ իր շրջանակին մէջ դարմանուած հիւանդներու, ախտահանուած տուներու, եղած պատուաստներու և պատահած մահերու վիճակագրութիւնը։ Քաղաքապետութիւնը, գնահատելով այդ աշխատութիւնը, հրամայեց թաղապետական միւս շրջանակներուն որ այդ օրինակին հետեւին։

Ըստ այդ վիճակագրութեան, առաջին շրջանակին մէջ Մարտ, Ապրիլ և Մայիս ամիսներուն թաղապետական բժիշկներու կողմէ 469 հիւանդներ դարմանուած են, 201 անձեր պատուաստուած, 23 բնակարաններ ախտահանուած և 313 մահեր պատահած։ Անցեալ տարուան նոյն ամիսներուն մէջ հիւանդներու թիւն էր 838, պատուաստուածներունը՝ 190, ախտահանուած բնակարաններունը՝ 48 և մահերունը՝ 376։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ նահանգին կեդրոնին ու Պենկազիի միջեւ հեռագրական թել մը պիտի հաստատուի ինչպէս նաեւ թղթատարական երթեւեկութիւն մը։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ մէջ թէեւ թիֆոն անհետացեր է, սակայն այժմ փորհարութեան ցանցառ դէպքեր կը պատահին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան պահականաւը՝ Տօնէց, որ Մուտանիա գացած էր, երէկ առտու վերադարձաւ և Թարապիա գնաց։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ պարզ զինուորներու անանց համար իրենց ծննդավայրերուն մէջ լուր կ'ըլլայ թէ մեռած են և այդ պատճառաւ անոնց կիները ուրիշներու հետ կ'ամուսնանան, հրահանգ ուղղեց ամեն կողմ որ յետ այսորիկ ուշադրութիւն ըլլայ և տեղի չի տրուի այդ կարգի պարագաներու։

ԷՏԻՐՆԷԻ կեդրոնական Նաիպ Մուսթաֆա Րիւշտի էֆէնտի արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ օդափոխութեան համար։

ՎՃՌԱԲԵԿ ատեանը վաւերացուց Սերեզ նաղատ ատենի այն վճիռն, որով Արիֆ անուն մարդ մը երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր՝ տունէ մը գողութիւն ըրած ըլլալուն համար։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 2½ին հրդեհ ծագեցաւ Եյուպի Տիւլմէճիլէր թաղին մէջ և երկու փայտաշէն տուներ այրեցան։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.—Երէկ Պոլսոյ Լալէլի թաղին մէջ Շաքքեօյցի Նիքօլի Բարա անուն վաթսունամեայ մարդ մը, որ հիւանդանոցէն ելած էր ու տունը կերթար, յանկարծամահ եղաւ ուղեղին կաթուածէ։

ՆԷՄՐԻՇ ԻՍԿԷԼԷՍԻի կողմը երէկ Մէհմէտ ու Մուստաֆա անուն երկու նաւավարներ իրարու հետ կռուելով Մէհմէտ թիի հարուած մը իջեցուց իր հակառակորդին գլխուն և վիրաւորեց։

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅ

Մաքսային 5 % պարտաթղթերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 90 յուլիս 1/13ի թիւ 8 կտրօնները, որոնք մինչեւ յունիս 30 յուլիս 12 չներկայացուին վճարուելու համար, պիտի ջնջուին։ 3—9

ԱԶԳ. ԹԸՆՊԷՔԻԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Թէնպէքիի ընկերութեան 1892ի 5% պարտաթղթերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1896 յունիսին թիւ 8 կտրօնը իրենց պիտի վճարուի այս թուականէն սկսեալ Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ ի Ղալաթիա, մէն մի պարտաթղթի համար 11.50 ֆրանք։ 6—10

ՏՕՔԹ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Վկայեալ Ֆիլատէլֆիոյ եւ Նիւ Եորքի համալսարաններէն, երեք տարի հիւանդանոցաց մէջ ծառայած, յետ տասն եւ հինգ ամեայ փորձառութեան, իւր բնակութիւնը հաստատած է Բերա, Սագըզ Աղաճ փողոց թիւ 47 տունը, ուր կ'ընդունի հիւանդ ամեն օր ժամը 7—11. երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ իրեն դիմողները, իսկ առաւօտները բացի կիրակէ մինչ կէս օր կը գտնուի Գատըգիւղ հայոց եկեղեցիի մօտ առամնայ Պոնիֆէի տունը ուր երեքշաբթի օրերը ձրի կը դարմանէ իրեն դիմող աղքատ երը։ Կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւնք եւ կը կատարէ վիրահատական ամեն կարգի գործողութիւնք։ 457 58—75

ԹՇՈՒԱՌ ԸՆՏԱՆԻՔԸ.—Հեղինակ Մանիէլ Նուժա, ժողովրդային կեանքէ քաղուած վիպակ մը. տպագրութիւն Տ. Պաղտատլեան։ 3—3

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ դասընթացք մտաւոր եւ գրաւոր, յօրինեց Գ. Գավաֆեան, Տարրական դասընթացք Ա. եւ Բ. տարի գին 4 ղրուշ, Միջին դասընթացք Գ. եւ Դ. տարի 5 ղրուշ, Բարձրագոյն դասընթացք Ե. եւ Զ. 10 ղրուշ կը վաճառուի բոլոր գրավաճառաց քով, կեդրոնատեղին է Պ. Պալեանց գրատունը։ 3—3

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Ձեկուցումը հաղորդուած է ի հրատարակութիւն.

«Երէկ ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, աւստրօհունգարական դեսպան Պարոն ֆոն Քալիչէ, յետոյ հոլանտական դեսպան Պարոն Վան տէր Սթալ և ետքը պապական նուիրակ Տ. Պօնէթթի ու Աթէնքի կաթոլիկներու արքեպիսկոպոս Տ. Տէանճէլի պատիւ ունեցան Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու։»

ՄԱՆԻՍԱՅԻ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԸ

Քաղաքէս գրեթէ ութ ժամ հեռաւորութիւն ունի այն ընդարձակ վայրն որ Գօզբունարը կը կոչուի։ Ամէն տարի տեղի կ'ունենայ՝ մայիս 21 էն սկսելով չորս օր տեւողութեամբ։ Ըրիշալ տօնավաճառը գտնուելով Մանիսայի լայնածաւալ հովտին մէջ, իր դիրքին բերմամբ արդէն կեդրոն մը կը սեպուի։ Քասապայի, Մընեմէնի, Կէօնէնի և քաղաքիս չուրջը գտնուող ամբողջ գիւղերուն համար։ Այս անուանի տօնավաճառը մեծագոյն կարեւորութիւն և բազմադիմի օգուտներ ունի թէ՛ գիւղացւոյն և թէ քաղաքացւոյն համար։ Գիւղացիք հոն կը փոխադրեն իրենց անասունները ի վաճառ հանելու ու գոհացուցիչ գներով կը ծախեն։

Տեղացի վաճառականներէն աւելի ստուար թիւ մը կը կազմեն դուրսէն եկած ճէլէպիները, որք մեծաքանակ գործեր կ'ընեն։ Քաղաքացիք առեւտուրով կը զբաղին հոն։ Ամէն կարգի արհեստաւոր և վաճառական՝ մօտ 452-500 վրաններու մէջ տեղաւորուած, այդ չորսօրեայ կարճ տեւողութեան մէջ ըստ բաւականին շահեկան գործեր կ'ունենան։

Այս տարի եւս տօնավաճառը սովորականին պէս տեղի ունեցաւ. ընդհանուր առմամբ գոհացուցիչ էր։ Մօտաւորապէս կ'ենթադրուի թէ՝ 25-30 հազար ոսկիի գործառնութիւն կ'ըլլայ հոն։ Ներկայ տարուան Ֆ—ըլէքխալ—Պէ—ն 500 ոսկիի տրուեցաւ որ նուազագոյն գումար մ'է բաղդատմամբ նախընթաց տարիներու։

Գործիս բերմամբ ես ալ պարտաւորուած էի տօնավաճառ երթալ։ Երկուշաբթի 20 մայիս արեւը դեռ իր շողը չփռած՝ արդէն ճամբայ ելած էի. ցորեկը խիստ տաք կ'ընէ այս կողմը։

Մինչեւ գնացքով մը բաւական հեռացած էինք քաղքէն։ Առաւօտեան գարնանային օդը խիստ կազդուրիչ կ'զգայի ու քանի կը յառաջանայինք, բուսական աշխարհի դիւթիչ տեսարանները հոգեզմայլ արբշռութեամբ կը համակէին հոգիս։

Եւ մինչ այս մինչ այն հորիզոնի վրայ գեղեցկութիւնը հրաշալի կ'ընէր վաղորդեան նկարն՝ արդէն հասած էինք կէս ճամբան։ Խճճուած կառքով մը լճանման փոսի մը քով, կէս ճամբուն կայարանն էր անի։ Վար կ'իջնենք կառքէն սովորականին դէմ չմեղանչելու համար ու կը յառաջանանք դէպի խրճիթը։ Անշուշտ ո՛չ նոր։ Փսիաթ մը և խոտէ բարձ մը ամբողջ կահաւորումը կը կազմեն կառքախանին։ Կը նստինք և խոշորկեկ գաւաթով սուրճը կը բերուի փայտէ ափսէով մը։ Չեմ ժխտեր, Գիւղական հրապոյրը գիս կը կաշկանդէ։ Պարզութեան մէջ բացարձակ մաքրութիւն։ Քաղքէն դուրս՝ դաշտին մէջ ո՛րչափ անուշ է կեանքը։

Տասն վայրկեան հանգստէ մը վերջ վերստին ճամբայ ելած էինք։ Մանիսայի լճին հովն ալ կամաց կամաց փչել կսկսի։ Ու ցերեկուայ շուքն ալ մեղմ կ'ըլլայ, ինչ որ մեծագոյն ուրախութիւն կպատճառէ կառապանիս, կայտառ ու աշխոյժ երիտասարդ մը. պահ մը լռութենէ վերջ մեղմօրէն կսկսի մի անորոշ, եգիպտոս եղանակ, որ երթալով շարքիի մը կը յանգի՝ ձայնին համար առած գովեստներէն քաջալերեալ։

Ուղին սովորականին պէս լռութիւն չունի. բազմաթիւ կառքեր անդադար կերթեւեկեն։ Շատ անգամ գիւղերու մէջէն կանցնինք ուր մասնաւոր պատրաստութիւններ կ'ըլլան տօնավաճառ երթալու։

Ցորափնեայ տեսարաններու առջեւէն կանցնինք կերթանք և այսպէս իբր հօթը ժամ ճամբորդելէ վերջ հեռուէն նշմարուիլ կսկսի հովիտ մը, համակ սպիտակ, կանանչներու մէջ, ու քանի կը մօտենանք բրգաձեւ սպիտակութիւններն ալ վրաններու փոխուած են։ Հասանք։ Խուռներամ բազմութիւն մը արդէն ժողվուած է այնտեղ։ Ամէն ոք փողոցան կսպասէ։ Բաղդի խաղ մը ունին անոնք։ Մրցում մը կայ հոն։ Չորս օրը վիճակ մը պիտի վճռէ ամենուն համար։ Դնող թէ ծախող միեւնոյն ճակատագրին ենթակայ են։

Գիշեր կ'ըլլայ։ Ընդհանուր ոգեւորութիւն կայ։ Ճաշարան թէ սրճարան լեցուն են, բայց աւելի աչքի զարնող են նուագախումբ ունեցող կրպակները ուր կանուխ գացողը տեղ ունի։ Մինչ ժամը երեքը կը տեւէ այս ամէնը, երբ անդին տեղւոյն պաշտօնէութեան հրամանին վրայ, մունետիկը կազդարարէ հանգստեան ժամը. ա՛լ ամէն ոք իր վրանը քաշուած է։ Հոն որ կէս ժամ առաջ զուռնա գոռում, նուագ, շարժ կար ամէն տեղ, հիմա կատարեալ լռութիւն կը տիրէ։

* * *

Մայիսի քսանըմէկ է։ Մունետիկին խռպոտ ձայնը իմացուցած է տօնավաճառին բացուած ըլլալը։ Անհամար բազմութիւն լեցուած է հոն ամէն կողմէ։ Արտակարգ առուծախ։ Մէկ խօսքով անկարելի է մանրամասնութեան մտնել։

Առեւտրական այս հրապարակին վրայ, կօշիկը, կաշիկը, մուրացկաններն ալ ունին իրենց գործունէութիւնը։ Անոնք ալ անմասն չեն ոգեւորութենէն, թէեւ արգահատելի։ Ճիշդ հինգ գիշեր հիւր մնալէ վերջ այդ բաց հովտին մէջ, կը մեկնինք տօնավաճառէն քիչ շատ խնդումերես և լաւագոյն տպաւորութեանց տակ։ Մէկ քանի օրէն Սօբը գիւղի բանայիրը տեղի պիտի ունենայ. կը յուսամ թէ այդ տեղի կեանքէն ալ բան մը թող պիտի կրնամ գրել։

Յ. Մ. ՍԱՂԸՕՂԼԵԱՆՑ

Պանտրմա

ԿԱՏԱԿՄԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Շար. եւ վերջ

Բայց, յանկարծ կը խնդան այդ «խոնդերճիկի» պէս «Երկար Բլանշէին» վրայ. ինչպէս կըսէին կինները, իբրեւ ուրան վճարանութիւնները կը դադրին երբեմն, և Մորան տեսարան կուգայ։ Իր մենամարտերը կը պատմէ։ Իր բամբին նայելով, արդէն տասը մարդ պառկեցուցած է խոտին վրայ, միշտ կնոջական խնդիրներու համար։ Լսելու բան էր ամէն մէկ մենամարտին պատմելը զարհուրելի մանրամասնութիւններով։ Մէկուն կուրծքը ծակած է մէկ կողմէն միւսը. ուրիշի մը քիթը ճեղքած է. երրորդի մը երկու աչքերը կուրցուցած է։ Ամէն անգամ վրիժառութեան նրբանք մը էր որ ամենէն քաջարիրտը կը սասցնէր։ Եւ այդ միջոցին Լուիզ Բլանշէի ձեռքը վրնտաւ կը ձեւացնէ, կամ թէ իր սրունքը անոր սրունքներուն մէջ կը նետէ։ Խեղճ նկարիչը, վախէն դողահար, ի զուր ետ կը քաշուի։ Չուզեր շատ վատ երեւնալ, այնքան սիրուն է այդ Լուիզը։ Այն ատեն կորոշեն մեծ միջոցներուն դիմել։

Իրիկուն մը, Լուիզ ժամադրութիւն կուտայ Բլանշէի կղզիի մը մէջ։ Ընկերութիւնը Պէնքուա պիտի երթայ, մօտակայ գեղ մը։ Բայց Լուիզ հիւանդ պիտի ձեւանայ, իսկ նկարիչը պիտի կրնայ հոն մնալ ուսումնասիրութիւն մը աւարտելու պատրուակով։ Գործը սքանչելի կերպով կարգադրուած է. Բլանշէ գետափ հասնելը կը նստի, մինչ Լուիզ մայր միկուէն մակոյկը կը բացմի։ Կղզի ելլալնուն պէս, կինը կը սկսի պոռալ տալ ամբողջ մէկ ժամ, կանաչազարդ բոլոր ծակերէն դուրս ելլալով կը կեծէ. ամէն անգամ որ նկարիչը կենալ կուզէ, Լուիզ կը մռմռէ։

—Օ՛հ, ոչ, պիտի տեսնուինք աւելի։

Վերջապէս, երբ կղզիին ծայրը կը քաշէ կը տանի, կը յօժարի նստիլ ջրին եզրը։ Բայց նկարիչը հազիւ երկնցած է անոր քով՝ ձայներ կը բարձրանան։

—Աստուա՛ծ իմ, կը գոչէ Լուիզ, Մորանն է։ Երկուքս ալ պիտի սպաննէ։ Անշուշտ բանէ մը կասկածած և եռանդուն եկած պիտի ըլլայ... Աստուա՛ծ իմ, Աստուա՛ծ իմ, շուտ պահուըտեցէք։

Եւ սրտմտեալ Բլանշէ, զարհուրած, կղզիին այդ յետին ծայրը կը գտնուի, մէկ միջոց միայն ունի պահուըտելու, այն է ջուրին մէջ մտնել։

—Աւելի թաղուեցէք, կը մռմռէ Լուիզ։ Աւելի, աւելի, մինչեւ ճիտերնիդ... Հիմա նուանուփարի տերեւներով ծածկեցէք գլուխնիդ։ Եւ ա՛լ մի շարժիք։

Մորան այդ պահած կերեւայ Լուիզն հոդ գտնելով։ Ըստոյ, կը գոյրանայ, կը պոռայ անոր թէ հոն առանձին ըլլալու չէր, և մօտակայ մացառներուն մէջ կը նետուի։ Բլանշէ, իր նուանուփարներուն տակ, լաթի պէս ճերմկցած է։ Բայց էն գէշը սա է որ խմբակը հոդ կը տեղաւորուի։ Մորան սըխալելուն համոզուած կերեւնայ։ Հանգիստ են հոն, շատ զուարթ են, ժամ մը խոտին վրայ կը մնան՝ անվերջ տեսութիւններու մէջ նետուելով։ Նոյնիսկ պահ մը Շանփօրէլ խճաքարեր կառնէ և ջուրին երեսը կը ցատքեցնէ։ Բլանշէ, անշարժութեան դատապարտուած, սոսկալի կերպով կը վախնայ որ կը կուրնայ։ Վերջապէս խմբակը կ'ելլէ կերթայ, և խեղճ արարածը կրնայ վազելով պանդոկ դառնալ՝ թաց խնուռ, ամբողջ օր մը անկողին կը մնայ բաւական սաստիկ տենդէ մը բռնուած։

Յաջորդ օրուընէ կատակները կը վերսկսին։ Սակայն Լուիզ երազուն կըլլայ։ Այն օրը որ Բլանշէ անկողին մնացած է, երկու անգամ ղեղաջուր տարած է անոր սենեակը։ Մարդու կատակ կըլլայ, բայց աւելի պատճառ մը չէ որ անիկա մեռնի։ Մնաց որ այդ Բլանշէն ուրիշներու չափ միայն ծիծաղելի է, թերեւս քիչ մը երկայնահասակ։

Իրիկուն մը, մակոյկով պտոյտէ մը յետոյ, այն մոլեգին պտոյտներէն մէկը որ ընդմէջ մակոյկը ջարդուփշուր ետ կը դառնայ, դարափին քարերուն զարնուած ըլլալով, վիճաբանութիւն մը կը բացուի ի մասին արուեստի մէջ իրականութեան։ Մորան, իր քննադատի վարդապետական չէզոքով, կը յայտարարէ թէ իրապաշտները շատ առաջ կերթան։ Այսպէս, չեն կրնար արտայայտել ամէն ինչ որ կայ բնութեան մէջ։

—Ապուշ, կը գոչէ Պերնիքար, գայրացին։

—Մտիկ ըրէք։

—Անմի՛տ, կըսէ Շանփօրէլ ալ։

Բայց Լաքերիէր Մորանի պաշտպան կըլլայ։

Լուիզ որ մտիկ չըներ յանկարծ կ'ընդմիջէ զանոնք. Բլանշէ լուցկի առնելու գացած է։

—Վաղը պիտի ըսեմ երբ կուզէք... Բլանշէին ըսի որ իր հետ կը փախչիմ։ Ըստոյ, երբ կառախումբ մտնայ, սպասէ կ'անուանեմ զինքը և խոյս կուտամ։

Կատակը ալուր է։ Յաջորդ օրը, Լուիզ անհետ կըլլայ Բլանշէի հետ։ Բայց խմբակը պիտի պահուըտի ծառերու պուրակի մը մէջ, կայարանին անդիի կողմը։ Եւ երբ կառախումբը մեկնելու վրայ է, երեւան կելլան կատակախօսելու համար։

—Տես, կըսէ Շանփօրէլ Լուիզ դռնակին մօտ կը կենայ... հազիւ ժամանակ ունի վար իջնելու։

Վայրաշարժը կը սուլէ, կառախումբը կը շարժի։

—Բայց Լուիզ վար չիջնար, կը գոչէ Շառլ... բայց խաղ չէ ուրեմն։

—Իրաւ որ հետը կը փախչի, կը մռմռէ Մորկրիդ։ Գէշ չէ։

Ամենքն ալ կը սկսին խնդալ, Մորանի նայելով։ Սա քիչ մը ամգոյն է։ Կառախումբին կը նայի որ շոգեպլինդ կանհետանայ, յետոյ անփութութեան մեծ շարժում մը կ'ընէ։

—Երթանք ճաշենք հէ՞, կըսէ։ Մայր մինչ հաւ մը վրայ դրաւ... Երէկ գիշեր կըսէի ձեզ որ անկարելի է իրականութիւնը արտադրել մինչ։

—Ապուշ, կը պոռայ Շանփօրէլ։

—Անմիտ, կոռնայ Պերնիքար։

Եւ վիճաբանութիւնը կը վերսկսի վերջալոյսին մէջ որ կիջնայ մելամաղձիկ դաշտերուն վրայ։

ԷՄԻԼ ԶՈԼԱ

ՄՈՌՑՈՒԱԾԸ

Պարտիզակի Ազգ. վարժարանի ուսանողները, ասկէ 5—6 տարի առաջ, մատենադարանին կարեւոր գրքեր գնելու գովելի նպատակով, Դպրոցասիրաց ընկերութիւն մը կազմած էին։ Տ. Եղիշէ Վ. Դուրեանի առաջարկութեան համեմատ, նախնեաց ընտիր գործերէն 33 հատոր գիրք առնուեցան, իբր սկզբնաւորութիւն ընկերութեան նպատակին գործադրութեան։

Դժբաղդաբար Տ. Եղիշէ վարդապետի հրաժարումէն յետոյ, ուսանողներուն այս օգտակար ընկերութիւնը, կարգ մը անձերու կողմէ հակառակութեան ենթարկուեցաւ, և ի վերջոյ նոյն ժամանակի Թաղականութեան և Հոգաբարձութեան ընթացքին պատճառաւ, ընկերութիւնը լուծուեցաւ։

Հոգաբարձութիւնը աղքատիկ ուսանողներուն 10նական փարայէն գոյացած դրամը և այլն առնելով, սա ընկալագիրը տուաւ ընկերութեան Գործ. Ժողովի անդամներուն.

«Վարժարանիս սաներէն կազմուած Թարգմանաց Դպրոցասիրաց ընկերութեան Հոգաբարձութեանս յանձնած գոյից ցուցակն։

Պատրաստ դրամ

847 դր. 20 փր. նաղդ

Գործիք 1 հատ արմոնիք
» 1 » ֆլաւթ
» 1 » քէման
» 1 » մուզիք

Գիրք և ապառիկ

257.20	դր.	ապառիկ ցուցակաւ
718.—	»	պատրաստ դպրոցական գրքեր ծախուելիք գնով գրուած
55.—	»	5½ թօփ գրի թուղթ
7.10	»	դարձեալ ապառիկ
1037.30	»	

Եւ ախտերի վերաբերեալ բանից ըստ ցուցակին։

«Հոգաբարձութիւնս Ն. և Շ. Ազգ. երկսեռ վարժարանիս մէջ կազմուած Թարգմանեան Դպրոցասիրաց ընկերութեան գործ. ժողովոյ կողմանէ (847½) ութն հարիւր քառասուն և եօթնուկէս դր. պատրաստ դրամ, (1037¾) հազար երեսուն և եօթը դր. երեսուն փարա ապառիկ եւայլն, (4) չորս գործիք և ախտերի վերաբերեալ այլ և այլ բաներ ընդունելով, և ապահով ըլլալով որ լուծեալ այս ընկերութեան բոլոր ունեցածն վերը նշանակուած դրամն և գոյքերն են, կը խոստանայ ծախուելիք գոյքերը ծախելով և ապառիկները գանձելով, գոյացած ամբողջ սուակով վարժարանիս մատենադարանին գրքեր առնել ըստ նպատակի ընկերութեան, և այս՝ գործադրել մինչեւ 1892 Մայիս 1, և հսկել վարժարանին նուիրուած ամբողջ գրքերուն պահպանութեան։

«Զայս իբրեւ ապահովութիւն կամ ընկալագիր յանձնուեցաւ նոյն ընկերութեան վերջին գործ. ժողովոյ հրաժարեալ անդամոց։

Ի Դիւանէ Ն. և Շ. Ազգ. վարժարանաց Հոգաբարձութեան

Ատենադպիր	Ատենապետ
Կ. Տ. Կ. ՄԽԱԼԵԱՆ	Մ. Յ. Գ. ՔԻՒԹՆԵՐԵԱՆ

1892 Փետր. 17

յԱզգ. վարժարանի (Կնիք)

Պարտիզակ

Հակառակ քանիցս եղած դիմումներուն, Հոգաբարձութիւնը իր խոստումը չգործադրեց. միայն թէ ժամանակ անցնելէ վերջ արմոնիկը վաճառահանութեան ծխուելով կը գոյանայ 400 ղուրուշ։ Սակայն մենք չենք գիտեր թէ պատրաստ դրամը, դպրոցական գրքերը, ապառիկը, վաճառահանութեան 400 դրուշը եւայլն ի՞նչ եղած են։ Սա ճշմարիտ է որ (20) քսան ոսկիէն աւելի գումար մը կորսուած է, և ինչ նպատակի գործածուած ըլլալը յայտնի չէ, քանի որ գրքեր առնուած չեն, և ուրիշ գործի մը յատկացուած ըլլալը ոչ ոք գիտէ, չորս տարիէ ի վեր։

Միայն ստուգապէս գիտենք որ 33 հատոր նախնեաց գրքերը այսօր կը գտնուին Արժ. Կարապետ Վ. Մազլըմեանի գրադարանին մէջ, և տակաւին դպրոցին յանձնուած չեն։

Նոր թաղականութենէն կ'սպասենք անմիջական կարգադրութիւնը այս կրթասիրական գործերուն,

Պարտիզակ ԴԻՏՕՂ ՄԸ

ՇԱՆԹԱՐԳԵԼ
ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ
եւ ուրիշ ամէն տեսակ ելեքտրական գործիք
ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ
Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն

1890ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ
Ս. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՑԱՆՑՆԱՌՈՒ—ԵԼԵՔՏՐԱԳԷՏՔ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉՔ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
11 եւ 19, Չիվիլէր Պէյ խան, 11 եւ 19
Քիւրէքճիլէր — Կալաթա

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
ԷՆՑԻՔԼՕՊԷՏԻԱՅԵԱՆ
ԲԱՌԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ
ԳԻՆ 22 ՂՐՇ.

Դոպանի Ֆրանսահայ Բառագրքին Երկրորդ տպագրութիւնն ալ սպառած ըլլալով, եւ՝ միւս կողմէն՝ ԱՄԷՆ ԲԱՌ պարունակող բառարանի պէտքն զգալի ըլլալով, Եղիա Լ. Փէնեսի Տէմիրճիպաշեանի յանձնուեցաւ յօրինել Ֆրանսահայ Բառարան մը, որ անընդհատ շարունակութեամբ ահա ի լոյս կ'ընծայուի։ Տեղւոյ խնայողութեան համար ի գործ դրուած արուեստական միջոցներու շնորհիւ անհաւատալի խտութիւն մ'ունեցող միջակադիր սոյն Ֆրանսահայ բառարանը, յօրինուած հետեւողութեամբ Լիդրէի սեբգերական բառագրքին, կը պարունակէ Ֆրանսերէն լեզուին գրեթէ բոլոր բառերն իրենց բոլոր առումներով, ուղղէս եւ ամենէն գործածական ոճերն։ Տէմիրճիպաշեան էֆէնտի բառաշինութեան մասին իւր ունեցած մասնաւոր յարմարութեամբն որով բազմաթիւ բառերով ճոխացուցած է հայ լեզուն, գտած է լեզուին պակսած գրական, գեղեցկագիտական, իմաստասիրական, գիտական եւ արհեստական բառերուն հայերէններն, այնպէս որ կատարեալ բառագիրք մը կրնայ համարուիլ Բառարանս ունեցած այս եռեակ առաւելութեամբը, այսինքն առաւելութիւն Ֆրանսերէն բառից, առաւելութիւն նոր առմանց, առաւելութիւն 15—20,000 նորակերտ հայերէն բառից։

Այս բոլոր առաւելութեամբը Ֆրանսահայ Բառարանս, որ կը պարունակէ 966 երես, կազմեալ՝ կը ծախուի անօրինակ գնով։
522 15—40

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, Յունիս 15/27 1896

Անուանակն. եւ Վճարեալ		Թուական	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100		1881	Քոն. Մէրիա A 1%	66	—
100			» » B	37	—
100			» » C	23	05
100			» » D գոցուած	22	18½
400			բացուած	22	21
100			միջօրէ	22	20
100		1870	Րում. Եկթ. գոցուած	104	87
Ֆր. 500			բացուած	105	75
			միջօրէ	105	62
Անկ.	Վճր.				
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	—	—
22	11	1869	Քրէտի ժէն. Օթ.	7	30
10	5	1872	Օսմ. Օթ. ար Շ. և Վ.	4	26
140	140	1878	Լաւրիումի	56	—
500	300	1889	Անատօլուի (Բժթ. 5%	636	50
500	500		Երկաթուղիք (Պրթ. 5%	815	—
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ. 5%	7	90
500	500		(Պրթ.	489	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	15	20
1.40	1.40	1892	Օսմ. Միկաբէնթ 6%	1	50
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովգր. Ընկ.	4	75
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	383	—
			Բարբնթերու արժեթղթոց գիներ	488	—

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ԴԻ ՎՐԱՅ	Ե. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	6	10
1 ամսուան համար	8	10
1 օրուան համար	4	—
Ռըբըր	8	—
Կանոնիկ (Հէվալէսիզ)	—	35

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	22½
Փարիզ »	Ֆր.	23	97½
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիոր.	10	90
Պերլին չէք	Մարք.	18	45

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ			
8 օրուան համար 25 հատի	Ֆր.	5	75
1 ամսուան համար	»	15	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ			
Անգլ. ոսկի	Օ. Ո. 100 դրշ.էն	110	03
20 Ֆրանքնոց		87	19
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)		107	10
Քրիմիյ		51	10
Րուպլ Թղթադրամ		8	6)
Մէճիտիյէ		108	22
Մանր արծաթ		101	—
Մէթալիք		97	30
Տէլոս Ղալաթիոյ Սակարանի Րէպօռ.		—	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 27 Յունիս			
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ.	Ֆր.	—	—
» » C »	»	21	55
D (Բացուած	»	—	—
(Գոցուած	»	21	05
Րումէլիի Երկաթուղի	»	108	—
Բրիորիդէ	»	450	—
Մաքսային Պարտաթուղթք	»	486	—
Օսմանիյէ	»	393	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ	»	365	—
Պանք Օթօման (անուանակն.)	»	581	50
Ռանթ Ֆրանսական 3%	»	101	05
» » 4½%	»	104	80
» Իտալական	»	89	67
Քրէտի Լիոնէ	»	781	—
Քրէտի Ֆոնսիէ	»	—	—
Քոնդուառ տ'էսքոնդ	»	—	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ	»	—	—
Եգիպտական Միացեալ	»	519	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	175
ՎԻԵՆՆԱ 27 Յունիս			
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆիորին	53	25
Օսմ. Ռէժի	»	170	50
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես		120	20
» Փարիզի	»	—	
ԼՕՆՏՕՆ 27 Յունիս			
Քոնսոլիտ Օսմանեան A	Ա. Ո.	66	—
» » B	»	36	75
» » C	»	21	25
D (Բացուած	»	—	—
(Գոցուած	»	20	68
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% Երաշխ. բաժ.		—	—
» » 1894 3½% Եգպ. Հրկ.ով		—	—
Պանք Օթոման (վճարեալ)	»	13	21
Այտընի Երկաթուղի	»	12	—
Միացեալ Եգիպտական	»	103	25
Առանձնաշնորհեալ »	»	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	112	12
Պուլկար. Փոխառ.	»	—	—
» » Նոր 6%	»	98	25
Ռանթ Հելլենական 5% 1881	»	31	—
» » 5% 1884	»	31	—
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25	325
ՊԵՐԼԻՆ 27 Յունիս			
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի	Մարք	—	—
Րումէլիի Երկաթուղի	»	107	47
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրթղթ.	»	—	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20	330
» Փարիզի » 3 ամիս		—	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի		—	—

ՏՕՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն — (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելու։ «Սիկռայիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երբ այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ ծծերցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար ա•ցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանըքի գերեզմանատան վրայի յարկը ճիշտ Զպուրճեանց դէմն)։

Դատրզիւղի յաճախորդը կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 Նոր բացուած Խրիսօվելի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. Հաւաստելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ժամանները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նա և մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։ 410

Օ ԼՈՒՎՐ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
194, Բերա փողոց, 194

ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ 18/30 յունիս, երկուշաբթիէն սկսեալ վաճառատանցին մէջ գտնուած ամեն նիւթերու վրայ։

Պ. Ն. ԹԻՊԻՐԻՈՒՍ, ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՏԷՐԸ

Օ ԼՈՒՎՐ կը ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան ինչպէս նաեւ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ նկատելով որ եղանակն արդէն առաջացած է եւ շատ մը նիւթեր բոլորովին սպառած են, որոշած է ամեն ապրանքներուն վրայ մեծ ու իրական զեղչ մը ընել։ Շատ մը նիւթեր պիտի վաճառուին աւելի քան 50% զեղչութեամբ։ Այն բնահաճ լիքիտասիոններէն չէ զոր շատ անգամ չարաչար ի կիր կառնուն մայրաքաղաքիս մէջ։ Օ ԼՈՒՎՐին վաճառատունը պարզ այցելութիւն մը պիտի բաւէ համոզուելու համար թէ իրաւ կանգիրը «մէկ հատիկ առիթ» մը վրայ է որմէ անշուշտ պիտի փութան օգտուիլ Բերայի տիկինները։ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԿԱՆԽԻԿ 1–15

Տր. ՐԱՖԱՅԷԼ ԿՈՍՏԱՆԴԵԱՆ որ Անգլիայէ վերադարձած է, իր պաշտօնատեղին հաստատած է Բերա, Սիւմպիւլ փողոց 12 թիւ տան երկրորդ յարկը ճիշդ «Թինէլին» դիմացը, «Փասաժին» վրայ։

Հիւանդները կընդունի ամեն օր բացի կիրակիէ, կէսօրէն երեք ժամ առաջ մինչեւ երկու ժամ ետքը։ Իսկ ուրբաթ օրերը՝ մինչեւ կէս օր. եւ կէս օրէն ետքը կը գտնուի Գօյաճը գիւղ, Ֆրաթէլլի պաղը, իրենց տունը, Վասպուրէ իրեն դիմող հիւանդները ընդունելու։
549 10-12

ՊԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՇԱՆԵԱՆ
ՄԵԾ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆԻՒԹՈՑ
ՄԵՏԱՔՍ, ՔՕՐՏՕՆԷ, ՇԽԵԼ, ԲՈՒՐԴ ԵՒ ԱՅԼՆ.
ԱԷՕ
ԹԱՒՐԻԶԻ ԵՒ ԱԹԼԱՃԻ ՎՐԱՅ ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ
ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ՆԻՒԹՈՑ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ
ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ, ԲԱՐՁԵՐ, ՍՓՌՈՑՆԵՐ ԵՒ ԱՅԼՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԸ
ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՄԻՇՏ
ՍՏԱՄՊՕԼ, ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ [illegible]

ԲԱԶԷ
ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏ
ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁԻՑ
Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Ապտուլ էֆէնտի
Նէնի Չարշը, Թիւ 5, 6

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանել ազնիւ Հասարակութեան թէ՝ ի վիճակի է հայթայթել անմրցելի գներով թէ՛ պատրաստ և թէ չափու վրայ հանդերձեղէնք։ Տնօրէնութիւնն՝ սերտ յարաբերութեան մէջ լինելով Ֆրանսայի ամենէն լաւ գործարանից հետ, կարողացած է ի ձեռին ունենալ ազնիւ չուխաներու ստուար քանակութիւն մը որ հրապարակի վրայ ծախուած պատրաստ հանդերձեղէններու ցաւալի վիճակն և սղութիւնն խիստ կը պարզէ լաւ դիտողին։ Գերման-Աւստրիական կեղծ պատրաստութիւններէ խորշած, միայն զուտ բուրդ Ֆրանսական, Անգլիական և Պելճիքական լաւ ապրանքներ տեղական ընտիր գործաւորութեամբ պատրաստել և անլուր գներով ծախել, այս եղած է վաճառատանս նշանաբանն։ Հրապարակէն չափազանց գնելով, պատրաստ զգեստ ծախելու ճգնող վաճառատուններն այցելելէ առաջ, կը խնդրուի անգամ մը դիմել մեր վաճառատուններն ալ։

Վերջին գին. Թիւր 2 դր.
540 10—100

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

Իպըս շոգենաւը, նաւապետ Ուաթսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 15ին և 29ին հոս կ'սպասուի։

ՄՈՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Բէլօս շոգենաւը, նաւապետ Ուիֆօլ, Լիվրբուլէն առս հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Տօքթ. Ս. Գարագօշ
ՄԱՍՆԱԳԻՏ
ՏՆՆԴԱՄԻՋԱԿԱՆ, ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ
ԱԽՏԵՐՈՒ

Ամեն օր ժամը 4էն 11 (Ը. Թ.) կը գտնուի իր հաստատած եւրոպական դարմանատունը Թոփհանէ Քրամլէյի ազասիոնի դիմացի 359 թիւ Գօլիեան դեղարանի վրայի յարկը։

Նոր սկսած միզանցքաբորբոքումը (պէլ սօղուգլըղը) 3 էն 5 անգամ այցելութեամբ ութը օրուան մէջ կատարելապէս կը բուժէ ինչպէս նաեւ հին միզանցքաբորբոքումները քիչ ժամանակէն եւ առաջին այցելութեան կէս առ կէս բարւոքում խոստանալով. նաեւ (Ճանքր մօս) երեք անգամ այցելութեամբ. (շանքր էնտիւրէ) եւ գաղղիական ախտը բրոֆէսէօր Յորթ. Բէթռօնի եւ Գալէզէի դրութեամբ կը խնամէ. ան'արդողութիւնը ելեքտրական դարմանով, միզանցքի նեղութիւն եւ ուրիշ ոեւէ կանանց եւ արանց ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները նորանոր մեթոտներով դարմանելէ վերջ պէտք եղած վիրաբուժական գործողութիւնները կը կատարէ։
517 16—20

Ամբողջական բուժում հիւանդութեանց
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Ելեկտրական—մագնիսական սարուածներ մանեէտօ—կալվանիք՝

Գլխացաւերու, յօդացաւերու, ջղացաւերու, կաթուածներու, ջղային տագնապներու, շնչահեղձութիւններու, հազերու, արիւնիքթութեանց, կանանց հիւանդութիւններու եւայլն բուժման համար։ Հրաշալի ախտաբուժական համաճարակներու. իր գործածութիւնը ծանօթ է և դիւրին, ազդեցութիւնը անհաւանապէս տեւական։

Գին 30 դրուշ մէկ հոսանուտի
» 60 » երկու »
չղթայով մը։

Ընդհ. կեդրոնատեղի Տոքթ. Մորիբիբով, Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, և ամեն դեղարաններու մէջ։ 551 5—36

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՏՕՔԹՕՐ Յ. ԱՐԱՊԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ հինգշաբթի օրերն կատարած ձրի խորհրդակցութիւնները, յետայսորիկ, տեղի պիտի ունենան ժամը 5էն մինչեւ 11 ըստ Թրքաց։
535 16—39

ԻԼԱՆ

Խուսուսը Թէլէկրաֆի իչիւն Պէյօղլուն պիւյիւք Թաքսիմ Թարապըլուսը Շամ Պէյրութ Եաֆա խաթլէրինէ խիւրաճ վէ թէնզիլ իժթիյիլէճէք 3000 տանէ քէթիւնէ տիրէկլէրին նագլիյէսի չէրաիթը լայըմէ իլէ միւնագասայա վազ օլունմագ չէհրը հալը րումինին 22ինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ ինչալէի էվվէլիէ վէ 24իւնճիւ կիւնիտէ 100տէ 5 թէնզիլաթ գապուլը իլէ սաաթ 10տա ինչալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղունտան թալիփ օլանլարըն քէֆալէթնամէի միւթէպէրէլէրի իլէ մաէն ճումատան մաատա կիւնլէրտէ Պօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի խարճ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
13 Հազիրան 1312

Քէզա

312 սէնէսի անպար վէ ֆապրիգա լավըմէլէրի իչիւն միւնագասայա վազ օլունմուշ օլանլարըն մուգատտէմա պիր տէֆաա իլան գըլընան Թիմուր վէ պրօնզ սիլիք թէլլէրի իլէ միւթէնէվվի իզօլաթէօր վէ նըչանըը կէօզ թաշը վէ սայիր էշեա վէ էտէվաթ պէտէլլէրի մուգարրէրէլէրի իլէ թալիպի զուհուրունտան վէ չէհրը հալը րումինին 26ընճը չարշանպա կիւնիւնէ գատար միւնագասայա պիր տէվամ էտիլէ միւզակիրատ քիւրատէ ինչալէի էվվէլիէ վէ 29ընճը կիւնիւտէ 100տէ 5 թէնզիլաթ գապուլը օլունարագ սաաթ 10տա ինչալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղունտան թալիպ օլանլարըն ճումադան վէ բազարտան մաատա կիւնլէրտէ Պօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի խարճ մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
13 Հազիրան 1312

ՓՇՈՐ ՊՐԱՈՒ

Միւնիխ, Պավիէռ
Հայթայթիչ Գերմանիոյ կայսր ու Պրուսիոյ Թագաւոր
Վիլհէլմ Բ.ի
Պաւիէրայի զարեջուր, Կ. Փշորի զարեջրատան
Առեւտրական Խորհրդական
Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Թագաւոր կայսեր եւ Պաւիէրայի
խնամակալ իշխանին

Առաջնակարգ զարեջուր Պաւիէրայի, ուրիշ ամեն գարեջուրներէն վեր ի վեր, բոլորովին զուտ, համեղ եւ զօրարար ըմպելիք, ամեն եղանակներու յարմար, ճանչցուած եւ յանձնարարուած նշանաւոր բժիշկներու կողմէ։

Գարեջրատունը 1820ին հաստատուած է. ինք առաջինը եղաւ որ 1854ին սկսաւ գարեջուր արտադրել շիշով։

Տարեկան արտադրութիւնն է 600,000 հեկտոլիտր։ Կեդրոններ Գերմանիոյ եւ Զուիցերիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, ի Լոնտոն, Փարիզ, Հավր, Ռուէն, Պրուսէլ, Լիէժ, Անվէրս, Ամստերտամ, Հաակ, Ռոթերտամ, Միլան, Հռոմ, Վիեննա, Նիւ-Եորք եւ այլն

Միտալներ եւ վարձատրութիւններ՝ Միւնիխի [1854], Քէօլնի [1865], Փարիզի (1867), Վիեննայի 1873], Հալէնսավի [1874], Ֆիլատելֆիայի (1876), Նիւրէնպէրկի [1882, ոսկի միտալ), Ամսթերտամի 1883, ոսկի միտալ], Պրուսէլի [1888, ոսկի միտալ եւ պատուոյ վկայագիր], Մելպուռնի (1889, առաջնակարգ արժանեաց շքադրամ պատուոյ յիշատակութեամբ) ցուցահանդէսներէն։

Փշոր Պրաու զարեջուրը կը վաճառուի հետեւեալ զարեջրատուններ.

Տէմէզրաքօրուլօ եղբարց քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, Ռուսաց'ան դեսպանատան դէմ, թիւ 480։

Բոլոր Արեւելքի համար միակ ներկայացուցիչն եւ շիշով զարեջուրվաճառողներէ։

«Փշոր Պրաու»
Վիլհէլմ Բալուբա
Բերա Մեծ-Փողոց, 1388 25 Պազար Ալման 23—66

Կահեր, ֆանթէզի եւ իւղակման պարտէզի փոք կահեր։ Առտնին նիւթեր, խոհանոցի անօթներ, բիւրեղներ, յախճապակի, բեղրոլաշարժ սարուածներ, բեղրոլաւոր վառարաններ, լուացքի նիւթեր, հայելաւոր դարակ, սառնոցներ, լամպարներ, ջահեր, ծածկոցներ, սեղանապասք, մետաղէ նիւթեր, ոսկերչեղէն, պղնձեղէն, զեղարուեստական ու պերճանքի նիւթեր, կաշեղէն, Թղթապանակ, փատաքանի պարունակ, դրամապանակ, այցաքարտի պահարան, եւ այլն։ Դրասենեակի նիւթեր, Թղթեղէն, ուղեւորութեան նիւթեր, արկղ, պայուսակ եւ այլն։ շիշեր, հոտեղէն, խոզանակներ, Ֆանթէզի նիւթեր, զոհարեղէն, ծխելու նիւթեր, լուսաւորութեան նիւթեր. մարմնամարզի նիւթեր, խաղալիկներ, զանազան խաղեր, լուացարան, տուփ, Թռչունի վանդակ, չափարեղէն, ախուրի կապեր, ճրագներ, լուսանկարի ալպոմներ, տղու կառքեր, հականեխականներ, մոմեր, լուսավառութեան պատերներ եւ այլն։ Գաւազաններ. հովանոցներ, արեւանոցներ, գրպանի եւ պատի ժամացոյցներ, հայելիներ, ուղեւորութեան հայելիներ, ձեռագործի ու գրպանի նշանները, գրքերը, բանհատական ծաղիկներ։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

80

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11.671.018
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 2.906.678

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԻՆՇՈՒՐԸՆՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4.444.600
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 1.105.300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500.000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 23 և 22 ﾟ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈՒԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութ.

1828
L'UNION
DE PARIS

ԻՒՆԻՈՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՓԱՐԻԶ 1828—1829

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ ՆԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ, պահեստի դրամ և գանձեր ապահովագրինք	ֆրանք	93 ՄԻԼԻՈՆ
1894 տարւոյ հասոյթ	»	16½ »
Ընկերութեան հիմնարկութենէն մինչեւ ցարդ վճարեալ վնասներ	»	194 »
1894 տարւոյն վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	»	15 ՄԻԼԻԱՐ

Ընկերութիւնը շահաւէտ և դիւրամատչելի պայմաններով թէ՛ ի Պոլիս և թէ՛ ի գաւառս կ'ապահովագրէ հրդեհի արկածից դէմ ամէն տեսակ վաճառք և վաճառատուններ, նոյնպէս գործարաններ և բնակութեան տուներ, կարասիներ, և ասոնց նմանող զանազան շէնքեր և ապրանքներ.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մ. ՇԱՐԼ ՄԱԼԷ. Մալէ եղբարց դրամատունէն դրամատէր, Լիօնի երկաթուղւոյ ընկերութեան պատուոյ նախագահ, Օսմ. Կայս. դրամատան և Րէժիի ընկերութեան նախագահ. Նախագահ։
Մ. ԱՏՕԼՖ ՎԷՐՆ. Վէրն և Ընկ. դրամատունէն, դրամատէր, Պանք տը Ֆրանսի վարիչ, Հիւսիսային երկաթուղեաց Ընկերութեան, և Օսմ. Կայս. դրամատան վարչական խորհրդոյ անդամ. Դէբ-Նախագահ։
Մ. Մ. ՕՏԷՈՒՍ. Ս. Տէրվիէ, Գ. Ժէմսօն, Ժ. Մառքուառ, Ա. Միռապօ, Ա. Թուրնէյօն. Անդամք Վարչական Խորհրդոյ։
Մ. ՇԱՐԼ ՐՕՊԷՐ. Տնօրէն հրդեհի ճիւղին։
Մ. ԱԼՊԷՐ ՖՕՌ. » կենաց ճիւղին։
Մ. ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ. Մասնաւոր Տնօրէն ի Կ. Պոլիս.

Ղալաթիա, Գարաքէօյ Նէնի-Խան։
Ընկերութեան դրամատունն ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՆ

1828
L'UNION
DE PARIS

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ ՆԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	ֆրանք	127 ՄԻԼԻՈՆ
1894 տարւոյ հասոյթ	»	15½ »
Ընկերութեան հիմնարկութենէն հետէ մինչեւ ցարդ վճարեալ վնասներ	»	72 »
1894 ի վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	»	258 »

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

1. Ուղղակի ի դէպ մահու վճարելի ապահովագրութիւն — Vie entiere
2. Խառն ապահովագրութիւն — Assurance mixte
3. Ժամանակաւոր ապահովագրութիւն — » à terme fixe
4. Գոմպինէ (Combinée) բառւած ապահովագրութեան տեսակը որ մի միայն 20 և 25 տարիներու համար տեղի կ'ունենայ. ապահովագրութիւնը կատարուած օրէն ապահովագրեալ գումարին համեմատութեամբ Ընկերութիւնը իւր դաշնագրին միջոցաւ (police d'assurance) ստորագրութեան ներքեւ, շահաբաժինները կ'երաշխաւորէ, որով դաշնագրին լրացեալ պայմանաժամուն թէ ապահովագրեալ գումարը կը վճարէ և թէ երաշխաւորութեան ներքեւ առնուած և առաջուց որոշուած շահաբաժինները։

Իւնիօն Ընկերութեան 127 միլիոն դրամագլուխը և պահեստի դրամը, ապահովագրած 258 միլիոն ֆրանքի գումարին համեմատութեամբ 50 առ %ը երաշխաւորուած ըլլալը ակներեւ է։

Թուրքիոյ Գլխաւոր քաղաքաց մէջ փոխ գործակալութեանց համար, պատուաւոր երաշխաւորութեամբ բարոյականի տէր անձինք կը փնտռուին։

ՔՕՆՏՈՒԹԻՒՆ
Բրնձում ճենարիւ
Ճենարիս
ՎԻՇԻԻ ԼՈՒԾԻՉ ՓՈՇԻԻՆ
Լուծիչ
Դարման
... վարդերնութեամբ, ... և ... ընթերի
Փարիզ, 6, ավենիւ Լիբերիա
եւ դեղարանք

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

MARQUE DE FABRIQUE

Ալ հարկ չկայ խարկելու եւ փոխելու. Ընդունուած է անասնաբոյժերու եւ անասնաբուժներու կողմէ.

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄԱՐՔԱՆ

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ձիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու դառնալը, ցաւկի վէրքը, ծունկի ուռեցքները, գրունքներու անշարժումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը ճիւանդութիւններ։ Գին վեց ֆրանք։

Ի Փարիզ Սէնթ Օնօրէ փողոց թիւ 275, Մէնթիվիէ եւ Ընկերութիւն։

Վեց ու կէս ֆրանքով ուղուած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզիրի, Գաաշեան, Քիւլիւրեան ու Քոնզիւբ եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 336 50—52

ՆՈՐՏՏԼԵՅՏՈՅՑ

ՄԻՕԱՅԼՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթալարծին համդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպ ի Պիրէոս, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Բաթարօյօ, (փոփոխակի Բալամադա) Տիրա, Սէլանիկ, Քավալա, (փոփոխակի Տէտէ-Աղաճ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամէն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալա) Սէլանիկէն, Տիրայէն, Քալամադայէն փոփոխակի Բաթարօյօ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոսէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոս հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնհինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հռոդոս (փոփոխակի Սամոս) Պէյրութ (ուր պիտի հանդիպի Եաֆա, Բոռ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա գացող սուրհանդակին) Լարնաքա, Սուրիական եզերք, նորէն Պէյրութ, Բոռ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԻԱ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ աստնհինգօրեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամը 4ին, դէպ ի Սամսոն, [illegible], Տրապիզոն եւ Պաթում ապրիլ 27էն սկսեալ։ 425

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑ

[illegible] Լիվերփուլ
և [illegible]

Նաւերը	Թոնօ	Նաւերը	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4581
Էթրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Աուրանիա	7268	Ալկիա	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Գալլիա	4809	Պալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Փրինիանտա	1899
Ալէփփօ	2143	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամփանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գաթալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակալատար
Thomas C. Joly
Ալիքաւասըս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 335

ՇԱՄՓԱՆԵԱ

Ա. ՏԵՍՊՕՍ
Ի ՄԱՐՍԷՕԼ
Ֆրանսա

Միակ գործակալ Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ համար Ա. և Մ. Ամոտէօ Սալվատօր Մահմուտ Պաշա փողոց, Նօ թիւ խան թիւ 14, Կ. Պոլիս

523 9—48

Ուներալու համար հանքային ջուր

VICHY

(Ֆրանսա)

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու պիտակին վրայ
CELESTINS.— Երիկամունք, միզապարկ, շաքարախտ։
GRANDE GRILE.—Լեարդ։
HOPITAL.— Ստամոքս։
Հոգ տանիլ Աղբիւրը նշանակելու։

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթական երթեւեկութիւնք

Բշ. 17,29 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 18,30 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 19,1 Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Արթուր նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ. 19,1 Սեվաստապօլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 20,2 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 21,3 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Յունիս 18,30, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գնացքը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 263

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՑ Ա Ն Ե ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայ և Պոլսոյ միջեւ նաւագնացութեան գիծ

Սելամետ շոգենաւը նոյեմբերի պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում յուլիս 7ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Անատոլու շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի յունիս 30ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորաց և ապրանքաց փոխադրութեան

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
33 Մահմուտ փաշա թ. 10

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԵՐՔԵՐ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Փարիզ, Վրէրի Փողոց, Թիւ 40
Կ. Պոլսոյ միակ կեդրոնատեղին է Բերա, Լէճ Փողոց նախկին օթէլ տ'Անկլըթէռի
տեղը Նոր շինուած շէնքն Թիւ 463

ՍՆՆԴԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔ
Օվլիւի Պիւրիւի
Հրնդիի բալմէր պիւսքիւի
Կարագ եւ շորքայ
Ամեն տեսակ երշիկ
Չինական թէյ
Տուփերու մէջ պահուած պանջարեղէն
Ազած ձուկեր (սարտէլա)
Շարարացեալ մրգեղէնք
Էն պատուական գարեջուրը
Շաքարով շինուած պտուղներ
Ամեն տեսակ պանիր
Զանազան նպարեղէն
Ամեն տեսակ ըմպելիք
Ֆրանսական գինիներ
Լիօնի բասդաներ

—o—

ԱՌՏՆԻՆ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐ
Սեղանի սպասք
Խոզանակի ամբողջ գործիքներ
Փայտէ ու մետաղէ պնակ ու ափսէ
Խոհանոցի կազմածք
Մետաղէ գաւաթ եւ թէյանօթ
Պարսիկ բիւրեղէ ամեն տեսակ պիտոյք
Տեսակ տեսակ անուշ հոտեր
Զանազան կանթեր
Մորմնամարզի գործիքներ
Վրանի եւ պարտէզի պիտոյք
Լուսոյի զանազան աճառներ
Հեծելանիւ եւ այլն

Թէ մեծաքանակ եւ թէ փոքրաքանակ գնուած ապրանքները ամենայն դիւրութեամբ ու առանց վնասուելու կը փոխադրուին մինչեւ փափագուած տեղը։ 638 12—24

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափ ի

La VELOUTINE

պատրաստուած ԲԻՍՄՈՒԹՈՎ ձեռամբ
CH^les FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՀԵՐՈՒ

ԺՈՐԺ Ժ. ԲՍԱԼԹԻ ԵՒ ԸՆԿ.

657-659 Բերա, Մեծ Փողոց Գալաթա-Սարայ, Կոնսուլ ... 657-659

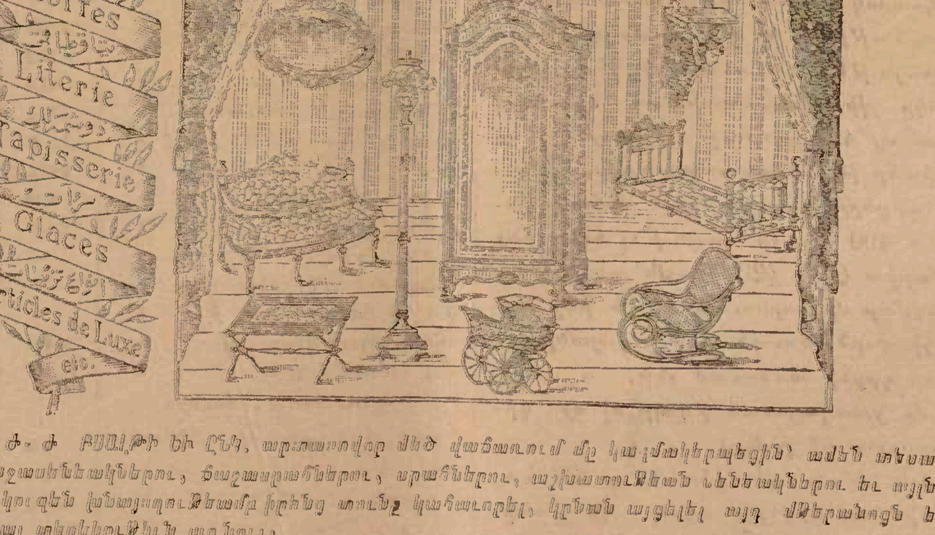

Գ. Գ. Ժ. Ժ. ԲՍԱԼԹԻ ԵՒ ԸՆԿ, արտասովոր մեծ վաճառում մը կը յայտարարեն՝ ամեն տեսակ կահերու՝ ննջասենեակներու, ճաշարաններու, սրահներու, աշխատութեան սենեակներու եւ այլն։ Անոնք, որք կուզեն խնայողութեամբ իրենց տունը կահաւորել, կրնան այցելել այդ մթերանոցն եւ գիներուն վրայ տեղեկութիւն առնուլ։

ՃԱՇԱԿ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

Վաճառատունը նաեւ ունի կահերու եւ կահաւորման գործարան մը, ամեն տեսակ յանձնարարութեանց համար, զորս կը գործադրէ երաշխաւորեալ ասխատութեամբ։ Կարճ միջոցի մէջ կը անձնուին թէ մայրաքաղաքիս եւ թէ գաւառաց համար։

L'ANCRE ԼԱՆՔՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒՍՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ՆԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ

1871 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական, նախագահ
» Ռոտոլֆ Հոնոս, փոխ-նախագահ
» Ժօզէֆ Հոնոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Քօլօման Նարօ » » »
» Անթուան Բրօբէշ տ'Օսթէն
Թէօտոր Բօնցէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարական Յանձնէր
Գ. ԺԱՆ ՄՈՒՔ, կայս. արք. խորհ. դակտոր

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
Գլխ. Գործակալ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Եօճամանօղլու խան Թիւ 7, 302

Վաճառանիշ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՆԵՐԿԵՐՈՒ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ «ՍԱԴՐԻԱ» ՎԵՐՆԻՇԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱՍԵՒ ՄՈՒՐԻ

ԽՄՈՐԱԿ ՊԱՏԱՍՏՈՎ

SCHIFF, SRPEK & COMP.
VIENNE, I. LOTHRINGERSTRASSE, 3

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ R. et F. Heer Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՓԱԷ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասոնց դանակները Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօնի Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ ճեշտիւ-ալ ժանանշուած մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ դանակներու կեղծը կը շինեն եւ անգլիական սառերը չնանչցողներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր դանակներուն վարկը կը կոտրեն։

Ճօնի Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել դանակներու, ածիլներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային ու անգլիական սառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 28 ին հաստատուած է։

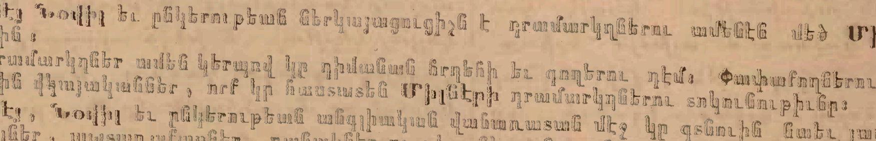

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլներ գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փափաքողներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որք կը հաստատեն Միլների դրամարկղներու առաւելութիւնները։

Սիտնէյ, Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ երակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առժան բյուրէ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն. նոյնպէս շաղագցի փոկեր ու մուրճեր, սեղանի յատուկ լամպարներ, սրահներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու ծովային զինուորականաց յատուկ կոճակներ, ճոբիայի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1896 ՅՈՒՆԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոսփորէն Կ. Պոլիս մեկնումն

11 05 Ր.Ա.Գվզ.Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենիք. Մրկ. Ր.Հիս.Պէպ.Արն. Դրչ. Օրթ.Պշք.
11 15 Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ. Պշք.
11 — Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.
11 15 Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնք.Զէնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշք.
12 — Ենմ.Մէզպ.Պէօյք.Թրպ.Ենք.ՍԹՆ.Միրկ. Պօյճ. Ր.Հս.Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ. Պէշքթ.
12 — Պէյք.Բշպճ.Ենք.Զպգլ.Գնլճ.Պօյճ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Ա.Նվք.Զնկք.Պէյլկ.Օրթ.Գզկճգ.Պշքթ.Դպթշ.
1 — Ենմ.Մզպ.Պէօյք.Թրպ.Ենք. ՍԹՆ. Մրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Դրչ.Օրթ.Պշք.
12 50 Ենմ.Մէզ.Պէօյք.Թրպ.Պէյք.Բշպ.Զպգլ.Գնլճ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշք.
1 45 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մզպ.Պէօյք.Թրպ.Ենք.ՍԹՆ.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արնք.Դրչ.Պէշքթաշ
2 25 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլճ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկճ.Իւսկ.
3 — Ենմ.Մզպ.Պէօյք.Թրպ.Ենք.ՍԹՆ.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Դրչ.Օրթ.Պշք.
3 45 Ենմ.Մզպ.Պէօյք.Թրպ.Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլճ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնք.Զնք.Պէյլ.Գզկ.Պշք.
4 15 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹՆ.Մրկ.Պճ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ.Պշք.
5 — Ենմ.Մզպ.Պէօյք.Թրպ.Պէյք.Բշպ.Զպգ.Գնլճ.Ա.Հ.Գնտլ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշք.
5 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյք.Թրպ.Ենք.Իսթ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Դրչ.Օրթ.Պշկ.
6 30 Պէյգ.Ենք.Զպգլ.Գնլճ.Մրկ.Ր.Ա.Հ.Գանտլ.Արն.Վնք.Զնք.Պէյլ.Օրթք.Գզկ.Պշկ.
7 05 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյգ.Բշպ.Են.Մրկ.Գնլ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Պէպ.Արն.Դրչ.Զնկ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Պշք.
7 45 Ա.Ր.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ.Պշք.
8 30 Ր.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյք.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Իւսկ.
9 15 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹՆ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Դրչ.Օրթ.Պշք.
10 — Ենմ.Մզպ.Պէօյք.Թրպ.Պէյք.Ենք.Մրկ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվք.Օրթ.Պշք.
10 30 Ենմ.Մզպ.Պէօյք.Գնճ.Թրպ.Ենք.Պէպ.Օրթ.Պշ.
10 30 Ա.Հ.Արնվ.Պշքթ.
10 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյգ.Բշպճ.Զպգլ.Գնլճ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գզկ.Իւսկ.
11 — Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Պօյճ.
11 50 Արնվ.Օրթ.Պշք.Ր.Հս.Արնվ.Օրթ.Պշք.

Կ. Պոլիսէն Վոսփոր մեկնումն

12 15 Պէշկ.Օրթ.Արնվ.Պէպ.Ր.Հ.Պօյճ.Եւ.Ենք.Պէյգ.Թրպ.Պէօյք.Մէզպ.Ենմ.
1 05 Պշք.Օրթ.Դրչ.Արնվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյք.Մզպ.Ենմ.
1 — Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպգ.Բշպ.Պէյգ.Պէօյք.Մզպ.Ենմ.
2 — Պշքթ.Օրթ.Դրչ.Արնվ.Պէպ.Ր.Հ.Պճ.Ենք.Թրպ.Գրճպ.Պէօյք.Մզպ.Ենմ.Ր.Ա.Գվզ.
2 45 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտլ.Ա.Հ.Գնլճ.Զպգլ.Բշպ.Պէյգ.Թրպ.Պէօյք.Մզպ.Ենմ.
3 — Պշք.Օրթ.Դրչ.Արվք.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյք.Մէզպ.Ենմ.
3 25 Գապ.Պշք.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պրգ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
4 — Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյք.Մզպ.Ենմ.
5 15 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հ.Պօյճ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.Ր.Ա.Գավզ
5 — Գպթ.Պշկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Պէպ.Բշպ.Պէյգ.Ենք.
6 — Գապ.Պշկ.Օրթ.Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս.Մրկ.Ենք.Պէյգ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
7 — Պշ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հ.Պօյճ.Ենք.Պէյրգ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
8 30 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
8 45 Պշք.Գզկ.Պէյլ.Զնկք.Գնտլ.Ա.Հ.Գնլճ.Զպգլ.Բշպ.Պէյրգ.Թրպ.Պէօյքտ.Մզպ.
9 15 Պշք.Օրթ.Պէյլ.Արվ.Ր.Հս.Պօյճ.Ենք.Պէյգ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
10 05 Գապ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպք.Բշպ.Պրգ.Մզպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.Իսթ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
10 50 Գապ.Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պրգ.Պէպ.Ենմ.[illegible] պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկ.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպգ.Բշպ.Պգգ.
11 15 Կամուրջէն ուղղակի Արնավուտգիւղ
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօ.Մզպ.Ենմ.մինչեւ
11 30 Պշկթ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Չէնկէլ
12 — Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյք.
12 15 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արն.Պէպ.